Nr. 170 (15.249).
Ч. 170 (15.249).

Lwów, sobota 29. lipca 1939.
Львів, субота 29. липня 1939.

Opłata pocztowa
uiszczona gotówką

Rok LX.
Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
в Банку Чеських Леґіон
Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА“ В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Конфіската „Діла“.

Попереднє (169) число „Діла“ підпало конфіскаті за (подаємо як у повідомленні городського старости) „Новинки“ від слів „Арештування“ до слів „з Мельнича“. Поліція забрала видрукований наклад, ми видали другий.

Господарська війна
між Злученими Державами та Японією?

ВЕЛИКА РАДІСТЬ У КИТАЮ.

ЛЬОНДОН, 27. 7. ПАТ. З Вашингтону повідомляють: Міністр скарбу Морґентав заявив, що скарбова влада по виповідженні торговельного договору з Японією провірить справу майбутніх закупів золота і срібла в Японії. Американська скарбова влада провірить теж справу прогібіційних мит на японські текстильні товари, щоби зрівноважити експортові премії, що їх виплачує японський уряд. Зменшення закупів золота і срібла Злучених Держав було б болючим ударом для Японії, що в останніх двох роках продала Злученим Державам золота на 415 міліонів долярів і срібла за 4,2 міл. долярів.

ЛЬОНДОН, 27. 7. ПАТ. Райтер повідомляє з Чункіну: Вістка, що Злучені Держави виповіли торговельний договір з Японією, викликала тут велитенське вдоволення.

ТОКІО, 27. 7. ПАТ. Домеї повідомляє: В четвер рано на анґлійсько - японській конференції закінчилась дискусія над справами, звязаними з вдержанням ладу і спокою в Тієнтсіні, крім кількох менших справ, що не спинять зовсім дальших переговорів. Пополудні розглядали — стверджує комунікат — господарські домагання Японії.

ВЕЛИКЕ ВРАЖІННЯ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 27. 7. ПАТ. У Берліні велике враження викликав факт, що уряд Злучених Держав виповів торговельний договір з Японією. Німецькі політичні кола вважають рішення Америки заповідженням госпорадської війни проти Японії з метою спаваліжувати акцію Японії на Далекому Сході.

ЩО ЗАЯВИВ ГУЛЬ ПРЕДСТАВНИКАМ ПРЕСИ?

ВАШИНҐТОН, 27. 7. ПАТ. На пресовій конференції державний секретар Ґуль відповідав на численні запити журналістів у звязку з виповідженням торговельного договору між Злученими Державами та Японією. На питання чи передбачені нові переговори у справі нового договору з Японією Гуль відповів, що державний департамент вижидатиме протягом 6 місяців,на яких договір перестане обовязувати. Всі політичні кола приняли з вдоволенням вістку про виповідження договору. Між републиканами і демократами мабуть дійшло до порозуміння, що влекшить дипльоматичну акцію державного департаменту на Далекому Сході. В дипльоматичних колах здогадуються, що після того, як договір перестане вже обовязувати, Злучені Держави 1) збільшать оплати від японських кораблів в американських пристанях; 2) обмежать наплив японських аґентів; 3) оголосять ембарґо на вивіз зброї і военних матеріялів з Америки до Японії.

ЗА ЯКУ ЦІНУ ЯПОНІЯ ЗАКЛЮЧИТЬ НОВИЙ ДОГОВІР?

ТОКІО, 27. 7. ПАТ. Представник японського міністерства закордонних справ заявив на пресовій конференції, що Японія дістала формальне виповідження торговельного японсько-американського договору. Представник заявив, що американське рішення було зовсім несподіване. Мотиви, що оправдують виповідження договору такі короткі, що важко додуматись, що в дійсности вплинуло на постанову американського уряду. В мотивах стверджено, що американський уряд в останніх роках піддав ревізії всі договори між Злученими Державами та іншими державами з метою підготовити необхідні зміни.

Договір рішено виповісти дійшовши до висновку, що японсько - американський договір обіймає постанови, які слід наново розглянути та з метою оборони американських інтересів, чого може вимагати розвиток подій. Одначе ці огляди — на думку аґенції Домеї — могли бути основою зміни договору і не вияснюють, чому американський уряд признав необхідним виповісти договір з таким поспіхом і так несподівано. Аґенція Домеї кінчає свої висновки ось так: Якщоб американський уряд бажав заключити новий договір з Японією, що відповідав би новому положенню у східній Азії, Японія дійсно раділа б з цього.

ТОКІО, 27. 7. ПАТ. Британські та японські делегати відбули нині рано пленарне засідання. Дальший хід нарад відбудеться завтра пополудні. Домеї довідується, що дійшло до порозуміння щодо кількох точок. До порозуміння дійшло у справі признавання представників обох сторін, які мають вдержувати лад і спокій у Тієнтсіні. Зате далі є ріжниця думок щодо японського проекту, згідно з яким міська влада усуватиме китайських урядовців, яких підозріватимуть за протияпонське становище.

В Москві таки не договорилися.

ЛЬОНДОН, 27. 7. ПАТ. Райтер повідомляє з Москви: У четвер відбулась на Кремлі півторагодинна нарада, в якій взяли участь: ком. Молотов, амбасадори: В. Британії і Франції та Стренґ. Хід переговорів — на думку Райтера — задовільний, але нинішня зустріч ще не довела до вирішних вислідів. Вісток про розмови представників штабів не потверджують ні не заперечують.

ОПТИМІЗМ ФРАНЦУЗЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ КОЛ.

ПАРИЖ, 27. 7. ПАТ. У французьких політичних колах далі панує оптимізм щодо швидкого закінчення анґлійсько - французько-совітських переговорів. Згідно з інформаціями цих кол у ночі зі середи на четвер вислано до Москви нові інструкції для французького та анґлійського амбасадора. Сподіються, що заповіджені на найближчі дні нові розмови з Молотовом повинні поладнати справу. Як лише парафують порозуміння появиться комунікат, що зясує висліди дипльоматичних переговорів. Щойно тоді почнуться військові розмови. Якщо конференція з Молотовом скінчиться позитивно, порозуміння парафують, але договір підпишуть щойно по закінченні військових розмов.

„Петі Парізіен“ пише: Ще раз виявилось, що німецька та італійська пропаґанда зле поінформована. Неменше мусить здивуватись сам канц. Гітлер. Мін. Рібентроп, який підтримував постійно ілюзії у справі Ґданська, що Англія та Франція будуть вагатись виступити в цій справі тепер теж стояв на становищі, що нема ніяких виглядів, щоб дійшло до потрійного анґлійсько - французько-совітського договору. Слід здогадуватись пише щоденник, що таку саму оману мав ґр. Чяно. Багато паризьких щоденників коментуючи заповідь виїзду французьких та анґлійських військових знавців до Москви зазначує, що ці знавці повинні передовсім у своїх розмовах памятати, що СССР не має спільного кордону з Німеччиною.

„ТАН“ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ШВИДКИМИ ВИСНОВКАМИ.

„Тан“ у вступній статті остерігає перед надто поспішними висновками з огляду на дотеперішні досвіди з переговорами. Одначе признає, що безсумніву атмосфера московських переговорів змінилась.

—о—

Коли буде відомий вислід спису населення
в Карпатській Україні.

БУДАПЕШТ. Наказаний мадярською владою спис населення у Карпатській Україні мав покінчитися найпізніше 10-го липня. У деяких місцевостях переведено спис до того речинця, але в багатьох це було неможливо, бо — як каже офіційний комунікат — треба було заходити в глибокі ліси та ходити по горах, щоб списати всіх людей. У звязку з тим висліду спису населення у Карпатській Україні можна сподіватися не раніше як за яких два-три місяці.

Велика Британія зміцнює військові залоги в Єгипті.

ЛЬОНДОН, 27. 7. ПАТ. Британське міністерство війни оголосило в четвер вечором комунікат, що потверджує вістки про видання розпорядку у справі перенесення в найближчому часі деяких військових відділів з Індії до Єгипту. Ці розпорядки видано з осторожности з метою зміцнити стратеґічні резерви в Єгипті. Комунікат підкреслює, що військових відділів з Індії не вишлють до Палестини. Ці розпорядки приняв з вдоволенням єгипетський уряд.

У лябіринті подій і здогадів.

Львів, 27. липня 1939.

(К.) Минули поверх три тижні від часу, коли леготом раннього літнього вітру понеслось по всьому світі слово: „відпруження". Чому? Бо німецький уряд зі збереженням усіх форм міжнародньої куртуазії заповів тоді (3. липня ц. р.) відвідини німецького кружляка у Гданську на день 25—28 серпня. Стомлені „білою війною" нерви могли два місяці відпочити. Два місяці спокою... це тепер майже вічність. Чи сьогодні, з перспективи двацяти кілька днів, які після німецької заповіді відвідин канули у вічність, можна справді сказати, що той час працював для відпруження? Чи ми сьогодні ближче чи дальше від війни, як були нпр. перед 3. липня?? На це питання певної відповіді не дістанемо від нікого. Та проте рішуче можна сказати, що воєнна атмосфера далі, чимраз більше згущується. Ми є далі свідками виснажливої устної та пресової пропаганди і передовсім справжньої війни в етері, в якому алярми, закиди, обвинувачення і „нага правда" про всіх і проти всіх ідуть у всіх мовах світа. Ми є свідками, як далі затіснюється дружба поміж Англією і Францією з одного боку та Німеччиною й Італією з другого — до замазання їхніх мілітарних індивідуальностей включно, так, немов би ось-ось мав уже прийти воєнний вибух. То 14. липня машерують англійські гвардійці вулицями Парижа з нагоди французького національного свята; то англійські бомбовики у невиданім досі числі маневрують над Францією, а французькі над Англією, створюючи з обох країв спільний простір воздушних воєнних вправ; то знову Німеччина годиться на виселення з полудневого Тиролю, батьківщини Вальтера ф. дер Фогельвайде, 200—300.000 расових чистокровних німців, як жест, що його не знає історія народів і культур — для цементування і військового усправнення „осі" Без сумніву не без звязку з підземною, вкритою перед очима „сірого обивателя", підготовою до вирішного виступу є акція терористів в Англії, яка в останніх днях так зросла, що примусила англійський уряд внести у парляменті спеціяльний закон про розширення компетенції поліції. І парлямент радить при детонації вибухів ірляндських бомб, що, як каже міністр Гор, походять від „заграничних організацій". Таксамо не без звязку з тією підготовою є найбільші — від часів війни — рухи англійських військ і таємничі, сигналізовані англійською пресою рухи німецьких літаків коло Англії. І поїздка Чяно до Еспанії, і внутрішня чистка найпопулярніших з часів громадянської війни еспанських генералів, противників „осі" — після тієї поїздки. Словом, коли б хтось цей більш ніж тритижневий період „відпруження" хотів дослівно розуміти як справжнє „відпруження" — поповнив би грубу помилку. Атмосфера справді згущується чимраз більше. Особливо в другій половині липня. Мав, здається, рацію заступник керманича німецької молоді, коли перед двома днями до тієї молоді сказав: „Боротьба на смерть і життя почалась", її зупинити важко.

Що ми радше зближаємось, як віддалюємось від зудару, підтверджує теж і кілька дипльоматичних сензацій, які на днях занотовано. Маємо на думці перш усього підписання в ночі з суботи на неділю 23. ц. м. британсько-японського „меморандум-а", яке називають тієнтсінською „угодою". Це „меморандум" болючо бє по престіжі Англії. Воно не лише визнає теперішній створений Японією стан у Китаю, але також погоджується на спеціяльні там права японських військ та заповідає іменем Англії, що вона все зробить, що б забезпечити їхню безпеку і спокій. Преса інтерпретує цю „жертву" Англії як бажання мати вільну руку в Европі і як натиск на Москву, щоб у британсько-французько-російських переговорах була більш уступчива. І справді сьогодні поважно пишуть, що ці безконечні торги Совітів з Англією входять у кінцеву стадію. Московське радіо з тріюмфом заповіло передучора „перемогу" пролетарської видержности і простолінійности над буржуазним „крутійством", а деякі органи преси ще перед двома днями оцінили завершення цих переговорів на 90 відс. Тимчасом справа не є така легка, коли згідно з нинішніми телеграмами військова місія для фіналізації переговорів має їхати до Москви щойно при кінці чергового тижня.

Не меншою сензацією був „мирний" плян Гадсона, мирний, хоч ще нема війни... Про нього писали ми точніше в телеграмах. Трудно виловити зпоміж голосів англійської та німецької (повної обурення) преси, який політичний сенс мала ця „імпреза" Гадсон—Вольтат. Правдоподібно був це пробний бальон, наскільки англійська прилюдна опінія жиє ще далі під впливом „мінхенських" залишків. Не без рації є погляд, що це торпеда у бік Москви, щоб викликати її недовіря і насторожити її проти Англії: мовляв, Англія й до останку не знатиме, чого хоче, і до останку робитиме на всі боки обітниці, щоб усіх своїх партнерів залишити вкінці на леді.

Ось так ми зібрали низку вісток та здогадів, сьогодні вже не нових, що на їх основі можна робити висновки. Вони можуть бути тільки такі: **це не познаки „відпруження", навпаки — це підземний клекіт близької бурі.** Та, як це не дивно: хоч усе каже, що сьогодні найбільш непримирні противники: Англія і Німеччина, з невминучістю стихії зближаються до остаточного порахунку між собою — проте не можна нині з усією певністю твердити, що до цього розрахунку у найближчій будуччині мусить прийти. Це є отой найбільш трагічний парадокс сьогоднішньої історичної доби: неминучий льогічний розвиток англьо-німецького спору може довести саме до найменш льогічного, сьогодні непередбаченого закінчення. І цей трагічний парадокс гніте нинішне людство. Коли він покінчиться? Яку засаду визнати, на чому спертися, щоб розгадати темну будучність, яка поставила такий яскравий знак запиту над сьогочасною культурою? Самоозначення, життєвий простір, рівновага сил, спільнота крови і раси? Питання, що мають у собі більше наївности, ніж іронії. Сьогодні, після березневого акту, після прирівняння до свистків паперу ріжних пактів неагресії, після заповіді розігнання на чотири сторони світа 200.000 тирольських хлопів, що від тисячеліття вросли у тирольську землю й альп. простір — стільки наївности виявляти не можна. Та всеж є одна засада, якої навіть тирольська трагедія не всилі підважити: **інтерес нації як цілости.** Йому повинні підчинятись потреби всіх її окремих частин — навіть зі шкодою для сотень тисяч одиниць. Коли так зрозуміємо наш український національний інтерес, поставимо його на чоло наших потреб і бажань та будемо згідно з його наказом поступати — знайдемо нитку, яка нас зі сьогоднішнього лябіринту виведе.

Нині і перед 25-ти роками.

З небувалим зацікавленням та у великому напруженні громадяни европейських держав вичікували 25 років тому, точніше 26. липня 1914. р., відповіди сербського уряду на ультимат Австро-Угорщини після вбивства архикняжої пари в Сараєві. Війна, чи мир? — це було питання, що висіло тоді на устах міліонів, які просто інстинктом відчували, що сараєвська трагедія Европі легко не обійдеться.

Перед 6-ою годиною вечором тої днини австро-угорський посол у Білгороді бар. Гісль мав уже сербську відповідь в руках. На думку віденського уряду ця відповідь була невистарчальна і для австро-угорського міністра закордонних справ навіть цілковито незадовільна. Тому льогікою подій вже за годину після отримання сербської відповіди барон Гісль з усіми членами австро-угорського посольства покинув Білгород в напрямі Будапешту, зриваючи і формально і фактично дипльоматичні взаємини між наддунайською монархією та сербським королівством.

Наступного дня, 27. липня, віденський центральний уряд видав перші вийняткові зарядження, передбачені конституцією на випадок війни. Найголовнішим розпорядком вповні завішено громадянські права, що їх забезпечував основний австрійський закон з 21. грудня 1867. року. Одночасно оголошено частинну мобілізацію австро-угорської армії та частинне покликання загального ополчення.

Та головний історичний день на вступі до великої війни був день 28. липня 1914. р. В тому дні, якраз у місяць після катастрофи в Сараєві, австро-угорський уряд також формально виповів війну Сербії, розпорядив загальну мобілізацію всіх збройних сил монархії, а письмом цісаря Франца Йосифа І. „До Моїх Народів" закликано всі народи Австро-Угорщини „до найтяжчих жертв за честь, велич та могутність Батьківщини".

Так, як стояли справи у вирішальних днях місяця липня 1914. р., годі було передбачити, чи воєнна буря скінчиться на війні між Австрією та Сербією, чи вона розростеться в европейську, а може і світову заверюху. Саме у критичних днях липня, про які пишемо, англійський уряд започаткував був дипльоматичні змагання за льокалізацію війни. Неясність положення викликувало тільки становище Росії, яка в перші дні війни мовчала як сфінкс, а потайки мобілізувала всі свої величезні військові сили від Збруча по Тихий Океан.

З уваги на це в дипльоматичній акції, що намагалася зльокалізувати війну, важною спробою була телеграма німецького цісаря Вільгельма II. до царя Миколи II., вислана 28. липня вечором. У тій телеграмі цісар зазначив, що з найбільшим неспокоєм слідкує за настроями, які в Росії викликала акція Австро-Угорщини проти Сербії. Безоглядна, від довгих років ведена, сербська пропаганда, викликала злочин, жертвою якого впав архикнязь Франц Фердинанд. „Ти і я — телеграфував до царя німецький цісар — та всі інші суверени мають спільний інтерес у тому, щоб ті, які спричинили гидкий морд, понесли заслужену кару. Памятаючи на сердечну приязнь, яка нас від років вяже, докладаю всіх зусиль, щоб прихилити Австро-Угорщину до задовільного порозуміння з Росією. Сподіюсь, що допоможеш мені в моїх зусиллях."

Та цар Микола II. не послухав Вільгельма... Льокалізування війни не вдалося.

Під враженням неминучого виповідження війни в переломовому історичному моменті також для українського народу наш орган помістив був 27. липня 1914. р. вступну статтю, в якій так окреслено тодішне українське становище:

„Наше становище, становище українського народу в Габсбурській монархії, в отсю хвилину ясне. Поза обовязком, який у такі хвилини мусить сповнити кожний громадянин своєї держави, те наше становище диктує нам наш національний інтерес, обовязок, який кожне покоління має перед будучністю, перед історією свого народу.

Ми знаємо, що нас жде як націю, коли б Росія осягнула ту свою ціль, задля якої в Сараєві впав від кулі сербських заговірників австрійський наслідник престолу. Говорить нам про це не тільки положення нашого народу в російській державі, але також ті аж занадто виразні голоси і діла російських політиків і російської преси, які у своєму поході проти українського народу виразно заявляють, що їхня мета знищити те огнище українського національного життя, яке наш нарід має тут, у Габсбурській монархії, і які для осягнення тої цілі насадили й годують серед нашого народу цілу партію агентів тої своєї політики на знищення огнища українського національного життя в Габсбурській монархії.

Ця обставина робить наш обовязок супроти австрійської держави **обовязком супроти нашого народу.** Обороняючи цілість та мо

гучість Австро-Угорщини, ми тимсамим оборонятимемо наше право на самостійне національне життя, на свобідний національний розвиток.

І сміло можемо сказати, що в цій справі нема в нас двох думок, нема хитань між протилежними „орієнтаціями", що наша суспільність — однодушна.

Ствердив це перед півтора роком, підчас останнього міждержавного напруження, зїзд найвизначніших діячів усіх українських партій Галичини у Львові 7. грудня 1912. р., який заявив, що з огляду на добро і будучність українського народу **на випадок збройного конфлікту між Австрією та Росією ціла українська суспільність однозгідно й рішуче стане по стороні Австрії."**

Для кожного українця в памятні липневі дні 1914. року протиросійське становище було наказом національної рації. Ще на тиждень перед австрійським виповідженням війни Сербії офіціоз російського уряду „Новое Время" погрожував Австрії війною з метою знищення українства. В числі з 22. VII. 1914. р. „Новое Время" писало: „Коли для Австрії приводом до воєнних виступів може послужити великосербський рух, в якому сербське правительство не бере ніякої участи (?!), то український рух, сотворений та підтримуваний австро-угорською дипльоматією (?!), буде вже не приводом, а безпосередньою, законною причиною для таких самих виступів зі сторони Росії проти Австрії."

Українські маніфестанти, що 28. а пізніше ще й 31. липня 1914. р. на вулицях Львова демонстрували свою льояльність супроти Австрії та рівночасно смертельну ворожнечу у відношенні до царської Росії, були вповні свідомі положення та своїх національних обовязків. Реальним виявом цієї свідомости був м. і. живловий наплив молодого українського покоління до Легіону Українських Січових Стрільців, що у критичних днях липня 1914. року, не зважаючи на всі труднощі та на всі колоди, кидані на шляху його організації, таки зформувався і таки заправлявся до акції, яка в дальшому ході в нашому історичному розвитку означає зовсім нову епоху...

Вістки з Холмщини.

НОВІ СВЯЩЕННИКИ.

Події на Холмщині 1937. і 38. р. дали зовсім не ті плоди, яких дехто сподівався. Православне українське населення не зразила до рідної віри й мови несподівана втрата церков і священників. Історичне життя, ведене Богом і природою, пішло далі своїм відвічним руслом: українці (руські) залишилися українцями, православні — православними. Навіть більше — стали міцніше загартованими й настільки привязаними до своєї рідної церкви, що для всіх сьогодні є очевидним, що холмщани, не зважаючи на все, і надалі залишаться при своїй вірі та українській національности.

Але холмсько-варшавська епархіяльна влада перебуває далеко й очевидно „не доглянула" настроїв та прямувань холмщан. І недавно прислала до томашівського повіту кількох (здається, чотирьох) священників польської національности чи навпаки: поляків православного віроісповідання. Подбав за них вікарний епископ Матеуш Семашко (нащадок стародавньої української православної та унітської шляхти Волині — Сімашків), нині — по національности поляк.

Та через незнання еп. Сімашком і варшавською консисторією православного українського населення Волині вийшла несподівана неприємність: молоді священники приїхали в дуже певному себе настрої, забалакали до парохіян по свому й чекали розкритих обіймів. Але холмщани відвернулися від них, до церкви перестали ходити і заявили, що вони хочуть своїх руських (українських) священників.

Над цією несподіванкою дехто, як кажуть, задумався. Дехто згадав холмську приповідку: „Уперти русин". А дехто прийшов до думки: чи не вернутися до старих священників?

Але що з усього цього вийде, Господь знає

ВІДПУСТ НА ВИГНАННІ.

14.—15 липня — це дні „храмових" урочистостей чи відпусту б. Турковицького монастиря, його церкви та чудодійного образу Турковицької Божої Матері.

Від самого відродження Польщі аж до м. р. турковицький відпуст відбувався свобідно, хоч монастир перестав існувати, а будинки перейшли до інших рук. У цих днях напливали сюди десятки тисяч людей, щоб помолитися перед чудодійним образом (копія, бо сам образ вивезено в 1915. р. до Росії).

В минулому 1938. році перестала існувати в Турковичах добре знана всім церква. Одночасно копію чудодійного образу перенесено до Грубешова (разом з іншими церковними речами). Там-же, в Грубешові, відбулося перше річне шанування копії чудодійного образу і власне в тих самих днях, в яких колись відбувався відпуст у Турковичах, а саме 14. і 15. липня.

Щодо самого образу, то він грецького письма, дуже подібного до ченстоховського образу, який теж походить зі Сходу і з яким деякими моментами звязаний образ турковицький. Але це довша історія, на яку тут нема місця.

СПРАВА ЦВИНТАРІВ.

Як відомо, від м. р. багато церков і парохій на Холмщині перестало існувати. Тепер існує дуже мала кількість парохій, до центру яких (до церкви) іноді два-три десятки кільометрів. Важко людям (особливо старим і хворим) зі сповіддю, важко з хрещенням дітей, але найгірше з похороном небіжчиків.

Досі було ще так-сяк. У кожній скасованій парохії залишився цвинтар і на цьому цвинтарі (зі священником чи самі) хоронили небіжчиків — не треба було везти тлінних останків десятки кільометрів. Сьогодні дістаємо вістки з Грубешівщини та з інших місць, що хоронити на залишених православних цвинтарях заборонено, і небіжчиків треба везти аж на парохіяльні цвинтарі.

Цікаво, чи відомо це вищій церковній владі та чи зробила вона щонебудь у напрямі полекші для своїх холмських овечок? О.

ДЖ. О. КЕРВУД. 25

Герої золотої тундри.

ПОВІСТЬ

Переклала Ольга Сліпа.

IX.

Завернені машини не стримали розгону корабля. Коли Алян вийшов на вільний чердак, корабель боровся, одначе ще плив поволі вперед проти сили машин, що тягнули його взад. Алян чув тупіт ніг у бігу, гомін голосів і скреготливий звук підойм, що спускали рятівні човни. Один з човнів саме знижували на правому боці корабля. Капітан Райфль випередив Аляна, напів убраний, а старший офіцир вилавав скорі накази. Кільканацять подорожних прийшло з сальону для курців. Лише одна жінка була на чердаку. Вона стояла з боку, закривши лице долонями, а якийсь мужчина підтримував її і тримав у своїх раменах. З вигляду мужчини пізнав Алян, що саме та жінка кричала.

Він почув хлюпіт води, коли рятівний човен ударив об її поверхню і плюскіт весел, але звуки здавалися якісь дуже далекі. Лиш один звук доходив до його слуху виразно при наглому ослабленню, що його охопило. Було це хлипання жінки. Він ішов в напрямку жінки, а чердак немов колихався під його ногами. Він був свідомий, що люди товпилися біля місць, де спускали човни, але бачив лише тих двоє.

— Чи це був мужчина, чи жінка? — він спитав. Його власний голос видався йому чужий. Слова впали наслу з його уст. А той другий, що підтримував розплакану жінку, побачив перед собою непорушне, неживе обличчя, немов камінь.

— Жінка, — відповів він. — А оце, моя жінка. Ми тут сиділи, коли вона вилізла на поруччя і скочила в море. Моя жінка закричала побачивши, як вона падала.

Жінка піднесла голову. Вона ще хлипала, а в очах її не було сліз, лише жах. Її руки затискалися судорожно на рамени мужа. Вона змагалася з собою, щоб промовити і не змогла, а тоді мужчина схилив голову і успокоював її. В тій хвилині капітан Райфль наблизився до них. Лице капітана було змінене, один погляд сказав Алянові, що капітан знає.

— Хто це був? — Алян спитав.

— Ця пані думає, що це була панна Стендіш.

Алян не ворухнувся ані не обізвався. Щось немов зісунулося на хвилину в його голові. Він не міг чути виразно гамору поза собою, та образ був невиразний для його зору. Те замрячення свідомости прийшло як і минуло скоро, не виявляючи себе ніяким знаком у його нерухомому лиці.

— Так, та дівчина при вашому столі. Та гарна дівчина. Я бачила її виразно, а потім — потім...

Жінка зацукалася, бо не стало їй віддиху. Капітан вмішався до розмови:

— Можливе, що ви помиляєтеся. Я не можу вірити, щоб панна Стендіш це вчинила. Ми скоро дізнаємося. Два човни поплили, а третій спускають.

Капітан відійшов, але Алян не пішов за капітаном. Його ум віджив, прояснювався від удару і дивна холоднокровність почала опановувати його.

— Чи ви цілком певні, що це була дівчина, що сиділа при мому столі? Чи ви не могли помилитися?!

— Ні, — відповіла жінка. — Вона була така спокійна і гарна, що я часто на неї споглядала. Я бачила її виразно у світлі зір. І вона поглянула на мене саме перед тим, заки вилізла на огорожу і скочила. Я майже певна, що вона усміхнулася до мене, якби хотіла промовити. А тоді... тоді — щезла!

— Я не знав нічого, аж як моя жінка скрикнула, — додав мужчина. — Я сидів звернений лицем до жінки. Коли я підбіг до поруччя, я не міг добачити вже нічого крім води, що змивала стіну корабля. Я гадаю, що вона пірнула на дно негайно.

Алян відвернувся. Він подався мовчки поміж юрбу зворушених і допитливих людей, але він не чув їх питань, та ледве чув їх голоси. Його бажання поспішитися покинуло його і він ішов поволі з надумою до кабіни, де Марія Стендіш вже повинна б знаходитися, якщо ота дама помилялася. Він застукав до дверей лише раз і потім відчинив двері. Не було ніякого оклику страху чи протесту з середини і він знав, що кімната порожня ще заки засвітив електричне світло. Він знав це з самого початку, від хвилини, коли почув цей жіночий вереск. Марії Стендіш вже не було.

Він глянув на її ліжко. На подушці, в місці, де спочивала її голова, було заглиблення. Маленька хустинка лежала на ковдрі скручена і зібгана. Речі її на столику до читання були зложені в порядку. Потім він замітив її черевики і панчохи, а на ліжку побачив суконку. Він підняв один черевик і тримав його в холодній спокійній руці. Був це малий черевик. Пальці його затиснулися довкола черевика, аж черевик подався немов папір.

Коли він так тримав черевик у руці, почув когось поза собою. Обернувся поволі та побачив капітана Райфля. Хвилину обидва мовчали. Капітан Райфль глянув на пімнятий черевик у Аляновій руці.

— Човни спущено швидко, — він сказав здавленим голосом. — Ми зупинилися в половині третьої милі. Якщо вона вміє плавати — є ще надія.

— Вона не поплиле, — Алян відповів. — Не на те вона скочила. Вона згинула. (Д. б.)

З польської преси.

„Німці громадять военні припаси вже від 1933 р.

Майор польської армії Єжи Курпіш займається у „Дзеннїку Познаньскім" (з 27./7.) німецьким господарським потенціялом на випадок війни. Він твердить, що **гітлерівський режим розпочав підготову, яка має на меті забезпечити Німеччині господарську витриманість в часі війни, зараз після перебрання влади.** Бо хоча про вжиток мас у Німеччині й далі підтримують націонал-соціялістичне твердження, що німецьку невдачу у великій війні спричинив „удар штилетом у плечі", нанесений внутрішньою революцією, то нема сумніву — каже майор Курпіш — що першим симптомом німецької невдачі була... бруква на столі, яка від 1917 р. заняла в харчуванні німецького громадянина місце картоплі та мяса. Тямлячи це добре, націонал-соціялістичний режим рішив здійснити повну незалежність та самовистарчальність Німеччини в ділянці поживи та головної военної сировини, щоб забезпечити собі відповідний господарський потенціял на випадок усякої війни.

„Найбільші осяги Німеччина має — по словам майора Курпіша — в ділянці поживи, не зважаючи на те, що скількість орної землі зменшилася та що точку тяготи пересунено з управи хлібових ростин на олійні (для волоконного промислу). Зменшення управної поверхні спричинене ужиттям пільних теренів для фортифікацій, автострад та спортових стадіонів так, що управна поверхня 29,36 міліонів гектарів в 1933 р. зменшилась до 28,72 міл. гкт. в 1937 році. Коли йде про зріст управи олійних ростин, картопель та буряків, то коло 100.000 га орної землі з-під хлібових збіж пішло додатково на цю управу.

Зріст продуктивности землі — по німецьким публікаціям — є доволі поважний. Великі інвестиції, як напр. 400 міл. марок більше на хліборобські машини в 1936-37 ніж 1932-33, а також значне уактивнення землі штучними навозами (50% більше, ніж попередньо) — спричинили зріст продукції рільних плодів, як напр. картопель на 30%, цукрових буряків на 55%. Оцим „тягненням" до меж інтензивности німецької харчевої продукції можна пояснити факт, що ця продукція покриває 85% нормального внутрішнього запотребування, хоча пересічний громадянин у Німеччині консумує на 15% більше, ніж потреба. Довозять до Німеччини 20% поживи, з того 12% з південного сходу. Отже справа вижвлення не робила б в Німеччині ніяких труднощів, якщо не роблено б... припасів. Отже обмеження консумції, що існує в Німеччині не походить з обниження продукції, бо остання виказує великий зріст у відношенні до консумції, напр. картоплі зріст продукції на 30%, консумції тільки на 4%, цукрових буряків зріст продукції на 55%, консумція цукру — зріст на 15%.

Отже німці вже від 1933 р. роблять припаси на випадок війни. Як виходить з заяв маршала Ґерінґа та міністра Дарре на минулорічному партійному конґресі ці припаси мають вистачати (разом з щорічною продукцією): збіжжа на 2 роки війни, мяса — на думку Ґерінґа — на багато років і товщів на 7,5 місяців на випадок цілковитого обмеження продукції, а крім того, загально це кажуть, німці нагромадили припасів з консерв нормальної продукції на понад 2 роки. Крім того замаґазиновано припаси рибних консерв, мармоляди та картоплянних платків. Отже коли брати ці числа як основні — сумніви є тільки щодо товщів — то Третій Райх міг би витримати війну щодо поживи через 2 роки. Це обмеження треба розуміти на випадок бльокади, або господарського бойкоту Німеччини.

Коли брати під увагу збіжжя, то голошена німецькими чинниками витриманість на 2 роки вказує на те, що пороблено там припаси рівні однорічній мировій консумції, бо в часі війни річне зужиття збіжжя рахують на коло 140% мирового запотребування".

Щодо сирівців военного промислу, то — на думку майора Курпіша — господарський потенціял Німеччининазагал низький. Мають тільки достатньо вугілля: поверх 190 мілїонів тон. Австрія дала ще цинк та алюміній.

„Червона Калина" не може припинити своєї діяльности

Гарний приклад Яворівщини.

Можна було побоюватися, що заклик піддержати Видавництво „Червона Калина" у його скрутному положенні, який появився нелавно в українській пресі, прогомонить безслідно, бо він випав на вакаційні місяці, коли люди здебільша повиїздили та не цікавляться справами загального характеру. Це могло статися тимбільше, що загальна політична атмосфера дуже відтягає увагу від місцевих культурних справ. Та все-ж лист, що його „Червона Калина" дістала з Яворова, свідчить про те, як дуже вразила серце нашого громадянства вістка про клопітливе положення „Червоної Калини".

„В залученні пересилаємо — пишуть з Яворова — 100 зол. на закупно книжок, які замовимо по одержанні катальоґу. Одночасно пересилаємо зол. 235 на рахунок вписового й уділів таких кооператив: Союз Кооператив у Яворові зол. 45 (зол. 5 вписового і зол. 40 уділ), Українбанк „Народній Дім" у Яворові зол. 45, Задаткове Товариство у Яворові зол. 45, Районова Молочарня у Молошковичах зол. 45, Районова Молочарня в Яворові доплата уділу зол. 15 і другий уділ зол. 40".

Чи може бути кращий приклад для того, як треба вести акцію для піддержки „Червоної Калини"? Цей приклад напевно пригадає всім членам „Червоної Калини", які своїми дотеперішніми уділами дали змогу розбудувати Видавництво (уділи майже 2.000 членів були основою видавничого фонду) та видати таку масу цікавих і вартісних книжок, що тепер треба ті уділи доповнити, щоб дати „Червоній Калині" змогу перетривати скрутний час. Управа „Червоної Калини" розсилає саме всім своїм членам пригадки про доповнення уділу. Треба сподіватися, що ці пригадки не залишаться без відгомону.

Гарний приклад Яворівщини нагадає теж усім нашим громадянам, що ще досі не є членами „Червоної Калини", що треба конче стати членом того потрібного Видавництва і дати йому змогу вести далі видавничу діяльність.

Наприкінці згаданого письма яворівці пишуть: „Одночасно просимо переслати нам виказ членів Хв. Кооперативи у яворівському повіті із зазначенням висоти вплаченого уділу і виказ довжників із зазначенням висоти їх довгу. Будемо старатися стягнути дещо на доплату уділів та на сплату довгу і Вам переслати".

Це доказ, як справді щиро Яворівщина поставилася до справи ратування одного з наших найкращих видавництв. Це й запорука успіху акції. Але й там, де ніхто не знайдеться такий, що взяв би на себе обовязок стягнути доповнення уділів чи довгів, самі члени й довжники — віримо в це — вже в найближчому часі повирівнюють свої зобовязання, йдучи за гаслом, що „Червона Калина" не може і не сміє припинити своєї видавничої діяльности.

Куди переселять тирольських німців?

ВІДЕНЬ, ПАТ. Згідно з інформаціями з добре поінформованого джерела акція масового переселювання німців із південного Тиролю вже небавом почнеться. Всупереч сподіванкам ця людність не вернеться до північного Тиролю, отже до Австрії, з якою вяжуть її родинні звязки, але її розселять на німецькому Поморю, у Східній Прусії та в Судетах.

Прийняли закон проти терористів.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Палата громад прийняла в середу вечір без голосування в другому і третьому читанні законопроєкт про повновласти для уряду для боротьби з терором.

Війна над рікою Калкою.

ТОКІО, ПАТ. Комунікат штабу квантунської армії, проголошений у четвер рано, повідомляє, що комбіновані японсько-манджурські відділи остаточно зломили наступ совітсько-монгольських військ над рікою Калкою. Протинаступ, що його почали японсько-манджурські війська 23-го ц. м., випер противника. Японці займають тепер східний беріг ріки Калка. В минулу середу совітські війська не відповідали на вогонь японської важкої артилерії і в середу ані один совітський літак не появився на фронті.

ЯПОНІЯ БОРОНИТИМЕ СВОЇХ ІНТЕРЕСІВ НА САХАЛІНІ.

ТОКІО, ПАТ. Представник адміраліції заявив, що японська фльота приготована і рішена боронити японських інтересів у північному Сахаліні. Представивши загострене положення в японських концесіях у північному Сахаліні представник адміраліції обвинувачує совітську владу, що вона хоче виголодити працівників концесії не допускаючи транспортів харчів. Імовірно японська влада хоче сконфіскувати японські копальні вугля і нафти у північному Сахаліні. Японська фльота з великою тривогою глядить на положення чекаючи висліду дипльоматичних переговорів у Москві.

—o—

У ЛЬОНДОНІ ПОЛІЦІЯ БЕРЕЖЕ ДЕРЖАВНІ БУДИНКИ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Вночі на четвер поліція розвела спеціяльну опіку над усіми точками, що могли би стати предметом атентатів терористів. Це торкається головно двірців, електрівні, почт. урядів і банків. Мин. ночі Англія робила враження країни, в якій панує стан облоги.

—o—

АНҐЛІЙСЬКІ КРЕДИТИ ДЛЯ ЮГОСЛАВІЇ І БОЛГАРІЇ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. „Файненшел Нюс" повідомляє, що у звязку з відвідинами югославянського кн. Павла переговори у справі збройових кредитів для Югославії посунулися трохи вперед. Одночасно йдуть переговори з Болгарією, якій мають признати незначні кредити.

—o—

ҐЕН. КЕІПО ДЕ ЛЛЯНО АМБАСАДОРОМ В АРҐЕНТИНІ.

БУЕНОС АЙРЕС, ПАТ. Тут проголосили вістку, що арґентинський уряд дав згоду на призначення ґен. Кеіпо де Лляно еспанським амбасадором в Арґентині.

—o—

ЗАБОРОНИЛИ ПЛАВБУ КОРАБЛІВ.

ТОКІО, ПАТ. Японська влада замкнула плавбу на Перловій Ріці (Чукіян) для закордонних кораблів заявляючи, що ця заборона спричинена надзвичайними військовими обставинами. Ця заборона має велике значіння для Кантону, що лежить на лівому березі Перлової Ріки.

По широкому світі.

Еспанський міністр закордонних справ Хордана і норвезький посол підписали в середу договір, що управильнює справу торговельних оборотів між тими двома країнами.

Через Лізбону переїхала до Еспанії німецька летунська місія, у склад якої входять: ґен. Швайкарт, сотн. Асмус і пор. Шер.

В дорозі до Стамбулу спинився у Софії румунський престолонаслідник кн. Михайло. Його привитали на двірці кн. Кирило, директор дипльоматичного протоколу і міністр залізниць.

На підставі дотеперішніх даних рахують що цьогорічний урожай в Естонії буде багато гірший, як минулих літ. Збір жита дасть коло 90 відс. пересічних зборів, пшениці 75 відс.

В останніх днях у Мемелі вибухло кілька пожеж. Вогонь знищив м. ін. 2 тартаки і млин.

—o—

ПОВІНЬ В ОКОЛИЦЯХ БОГУМИНА.

В середу Одра зірвала в околиці Богумина охоронні валя і залила сусідні села. В четвер над ранком вилила Ольза, що під Богумином впадає до Одри. У двох дільницях нового Богумина вода залила коло 100 домів. Більше як 3.000 гектарів орної землі стоїть під водою, яка забрала з піль скошене збіжжя. Комунікація між домами відбувається човнами. Мешканців евакували.

„Народня Торговля“ в Луцьку.

З ПРИВОДУ ЇЇ НЕДОБРОВІЛЬНОЇ ЛІКВІДАЦІЇ.

Закінчилася ліквідація в Луцьку головної крамниці (в центрі міста) й одної філії „Народньої Торговлі“ (на передмісті Красне).

З цього приводу Луцьк неначе в жалобі. І не тільки українське населення — в „Народній Торговлі“ в Луцьку купували люди чи не всіх національностей. Ви чули в її крамницях, особливо в головній (при Ягайлонській вулиці), на переміну з українською мовою то російську, то польську, то німецьку. Кожний діставав відповідь у тій мові, в якій звертався — і це було одним із важливих купецьких атутів „Народньої Торговлі“, якого бракує деяким іншим торговельним підприємствам.

Але „Народня Торговля“, яка проістнувала в Луцьку кільканацять років, має й інші заслуги. „Народня Торговля“ перша дала Луцькові купецьку культуру, починаючи від вітрин, внутрішнього уладження, надзвичайно швидкої й акуратної обслуги, належної ваги й міри та першої якости товарів — аж до купецької чесности, етики. До „Нар. Торговлі“ нічого подібного в Луцьку не було, а якщо дещо й було, то далеко не все.

Дуже характеристична річ, що не зважаючи на безсумнівну торговельну й купецько-етичну конкуренцію, „Народня Торговля“ в купецькому світі не мала не тільки ворогів, але хочби трохи неприязних ближчих чи дальших сусідів. Це вислід праці та безумовно високої купецької культури й етики „Народньої Торговлі“.

До заслуг „Нар. Торговлі“ належить і те величезне добро, яке вона зробила для української кооперації на Луччині, значить — для найбідніших селянських мас, для економічного розвитку цієї частини Волині (мала також крамницю у м. Олиці на Луччині, вже зліквідовану). Це-ж вона вишколила й виховала сільських кооператорів (частинно сьогодні вже приватних купців), вкладаючи в це діло й особисту працю її керманича та гроші.

Відомі чинники постаралися відірвати волинські кооперативи від РСУК і підпорядкувати їх польському ревізійному союзові, а той у свою чергу постарався, щоб вони робили закупи не в „Народній Торговлі“, а в чужих складах. Але, не зважаючи на відірвання від неї рідної кооперації, „Народня Торговля“, маючи покупців усіх національностей, все-ж стояла ліпше, ніж інші, субвенціоновані та підтримувані ріжними кредитами споживчі та інші крамниці.

Треба ще тут згадати, що, поза підприємством, багато мусів пережити особисто її керманич, п. Іван Мацик — ревізії, арешти, Береза Картузька, знову труси, слідства і т. д. Прибув п. Мацик до Луцька молодим, свіжим, румяним, майже юнаком, а за цих кільканацять років оборони рідної торговельної станиці — бачимо вже сивого, змученого, старшого чоловіка. Кому й чому це завдячувати, всі в Луцьку добре знають — свої і чужі.

Наприкінці треба додати, що „Народня Торговля“ в Луцьку ліквідується не з власної волі і не через якісь несприятливі торговельні обставини. Ні. Ліквідується вона... через брак льокалю. Так, у Луцьку, де на цій самій Ягайлонській вулиці щойно повикінчувано нові доми та де кожний домовласник уважав би за щастя мати „Нар. Торговлю“ у свому домі, льокалю для її крамниць забракло. Господар, у домі якого кільканацять років (12 чи 13) працювала „Нар. Торговля“, каже, що він був змушений ексмітувати її, а всі інші домовласники тихо пояснюють, що їм хтось порадив не винаймати льокалю „Нар. Торговлі“.

Отак через „брак приміщення“ „Народня Торговля“ зліквідувалася (головний склад і крамниця на Красному). Залишилась тільки одна її крамниця в старій дільниці, чи пак — на базарі. Чи на довго?...

Покупець.

Водою до Ґданська.

РЕПОРТАЖ (І.).

Варшава—Торунь, у липні.

„...За вікном
Шуміла ніч, слота, тривога.
Вже місто спало хорим сном...
Купці козацькі, у жупані
З шаблюкою при пасі, тут
Лічили гроші, пили з пані
Корчмарки й запивали труд.
Від Ґданська до Дніпра чимало
Було негод їм та пригод...
Вриявсь щасливий поворот
І люлька затишно шкварчала“...

Е. Маланюк.

Темну ультрамаринову ніч прорізав рожевий, тубальний гудок. Наше судно мало відплисти вже за чверть години. Товариство встало від дубових столиків. У недопитих залишках червоного старого вина заграло світло на половину згашеного канделябру.

Старий професор розкрохмалився, як його перепрітий комірець. Підніс угору свою палицю і сказав:

— Сіленціюм! Вечера скінчена. Фініс коронат опус. Заспіваймо, панове, на кінець стару, академічну, вічно молодечу пісню.

І почав своїм дещо прихриплим, тонесеньким, надтріснутим голосом:

Gaudeamus igitur,
Iuvenes dum sumus...

„Молодь“ підхопила. Стара, підземельна кімнатка історичної варшавської винарні хіба справді від часу, коли в ній гостювали козацькі панове-посли, коли в ній випивав стремінну чашу малмазії молодий, буревійний Мазепа, не чула такої пісні. А пісня лилась, гомоніла:

Хай же крутиться земля,
Ще раз чарки вгору!
Vivat Academia,
Слава професорам!

Від пристані долетів коротший, більш нетерпеливий сигнальний гудок. Товариство підчесло востаннє повні чарки:

Від чого ж наша земля
Колоситься з роду?
А від того, що вона
Пє до-схочу воду..

І неначе могутній оперовий фінал, вже при дверях, крізь які було видно старі мерехтливі ліхтарні вулиці, задзвеніла остання строфа:

Ми води не хочем пити,
Ми студенти, а не діти,
Знаєм смак ґріоту!

А потім один гурток подався вузкою пощербленої вулички вниз, до Висли, інший розбрився по старих закутинах, на каменях яких брязчали нераз козацькі довгі шаблюки. Пароплавчик відплив на воду. Над рікою довго стояв старий професор, ентузіяст старовини і завзято вимахував своїм покрученим капелюхом.

Перед нами лежала ніч як глибина, темна, несполохана, глуха. Довкола білих бедер судна хвилювала в жахливих переливах блискуча, чорно-гадюча вода, запалювана світлами, скривавлена відблисками сиґнальних ліхтарень. Ми плили до Ґданська.

ПІД НЕСПОКІЙНИМИ СВІТЛАМИ ПРОЖЕКТОРІВ.

Стою біля стерна жидівського судна, дивлюся в ніч і раз-у-раз кидаю поза бурту червоні іскри недокурків. Ніч дійсно темна. Часами від сторони Модлина вбігають на склепіння неба довгі, тріпотливо-мерехтливі світла військових прожекторів. Шукають себе, схрещуються, мигають, скидають зорі, що дугастим луком падають у заобрійну воду. Якась зле одягнена жінка спить на брудній долівці долішнього чардака, якийсь жид з першої кляси подзвонює монетою, даючи в рукав службі за розстелення теплішої одежини для його заспаних дітей.

В обридливому буфеті світиться; там продають тепле, жовте, нахабно дороге варшавське пиво. Під натиском широких водноколіс шумить вода, як гай на першу весну.

Нагорі біля містка капітана притулився у глибоких фотелях гурт молодших і старших подорожніх. Іде між ними довга дискусія про важні справи та про нісенітниці.

Дискусія — нудна. Як пересічна людська розмова. Чим більше відпливаємо від Варшави — тим менше нас хвилює боязке слово: війна. Найцікавіше формулують свою думку жиди.

— Війна? — говорять. — Пощо війна? Ми й так не дамося. Ми його, того... Гітлера... покажемо!

Біля крайнього столика розмова значно цікавіша. Цікавіші обличчя: старий доктор з голяндськими вусами, старша пані з вірлиним носом, журналісти, купець, молоде цікаве дівчатко. Хтось з них дивиться довго у воду і за якийсь час каже:

— Здається, будемо мати тяжку дорогу. Висла — брудна, порізана мілизнами, посічена острівцями, майже дика.

Дівчина — дуже щаслива, весела, начитана. Витягає ввесь час свої стрункі, гарні ноги. На ногах має нові черевички. У пристані попрощав її молодий поручник-летун. Обіцяв прилетіти до її батьків літаком. Хай вона лише добре зазначить кусень поля, де він міг би свобідно осісти...

Коли на сході зарожевіло і почало благословитися на світанок, судно впоролось на мілизну. Десь високо в рожево-селединовому небі гуркочуть дзвінко мотори боєвої ескадри на вправах. Піднесений кріпосний міст витягнув до них безсильні від розпуки, залізні, обандажовані дротами рамена. При чиїхсь очах блиснула льорнета. Пароплав зашипів і поплив далі. Тоді доктор почав говорити прекрасні „віци“, молодий поручник-дідич (вертається із військових вправ) задрімав, похиливши голову на поруччя фотелю; якась чорна маленька пані розгорнула білу книжку.

Ранок холодний. Тому й куримо папіроски і потім йдемо на брудний чай, а дехто на тепле, жовте пиво. На містку стоїть капітан і крадькома заїдає кусень баранини з чорним хлібом. Десь на березі блиснули дула малої патрулі.

А судно пливе до Ґданська

Ром. Гучв.

ДЕ ВАЛЄРА ПРО АКЦІЮ ІРЛЯНДСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ В АНҐЛІЇ.

ДЕБЛІН, ПАТ. Де Валера заявив у соймі, що становище ірляндського уряду до терористичної акції ясне. Уряд мусить дістати спеціяльні повновласти для поборювання терору. Якби діяльність терористів тривала далі, то ми мали би — підкреслив де Валера — анархію. Але завдання уряду важке, бо бачимо дві сторінки проблеми, а все лихо лежить у поділі Ірляндії. На жаль це не від ірляндського уряду залежить, щоб усунути причини жалюгідних подій в Анґлії. Терористів не можна вповні виправдати й уряд Ірляндії не має до них ніякої симпатії, бо терористичні акти можуть створити тільки нові трудноці у завданні, що стоїть перед урядом.

Злучені Держави виповіли торговельний договір з Японією.

Державний секретар Кордел Гул передав японському амбасадорові ноту, якою Злучені Держави виповідають американсько-японський торговельний договір з 1911 року. Тому що у цьому випадку обовязує шестимісячне виповідження, договір перестане обовязувати 26-го січня 1940 р. В інформаціях американській пресі секретар Гул заявив, що виповідження договору **має на меті краще забезпечити американські інтереси у звязку з новим розвитком подій.** Злучені Держави — це найбільший доставець сирівців до Японії, необхідних для війни, особливо бавовни, заліза, сталі і нафти. Якби Америка ввела ембарго на вивіз сирівців до Японії, то це вплинуло би у великій мірі на японську военну акцію в Китаю.

Подаючи вістку про виповідження американсько-японського торговельного договору, японська аґенція Домеї підозріває, що **є якийсь звязок між урядом Злучених Держав,** який несподівано виповів договір, та **Великою Британією,** яка веде тепер переговори з Японією. Коли пише — аґенція Домеї — Злучені Держави признають новий стан речей в Азії, то політика Вашингтону знайде зрозуміння в Японії, але **якби Америка намагалася витворювати в Китаю неприязні для Японії обставини — то це могло би викликати в Японії настрої неприхильні для Америки.** Акція Злучених Держав не може пошкодити Японії, яка готова на всі несподіванки і рішена переломити всі трудноші викликані закордонною інтервенцією в Китаю.

Сторінка без політики.

Кіно у країні Жовтого Дракона.

В Китаю кіно значно поширилося від яких 15 років. Ще перед тим часом китайці боялися дуже людей на екрані, вважаючи це якимсь чародійством. Европейці та американці, що пробували тоді висвітлювати фільми в „країні жовтого дракона", не могли перемогти панічного страху жовтолицих громадян, і ніхто з них не хотів оглядати навіть найкращих образів. У 1922. р. син президента китайської республіки вихований в Америці, сам накрутив фільму з життя китайців п. н. „Жертва упиря". Уряд старався цю фільму поширити по всіх містах Китаю. Поволі китайці оглядаючи цю фільму зрозуміли, що кіно це один з найкращих винаходів сучасної доби і нічого злого людині вдіяти не може. Тепер навіть найменше китайське містечко має своє кіно, куди публика ходить масово. Крім цього у Китаю є тепер 55 кіновиробництв, що накручують яких 200 фільм на рік. Всі ці фільми є очевидно з китайського життя. Крім того в Китаю висвітлюють також багато фільм европейських та американських. Від 2 років знані також уже в Китаю звукові фільми.

Доставець Його Королівської Величности.

В Англії мають право власники крамниць виписувати поруч свого прізвища „доставець Його Королівської Величности" тільки тоді, коли виразно дістали цей дозвіл, а доставляли королеві свій крам щонайменше три роки. Попередній король Юрій V. признав цей титул приблизно 1000 своїм доставцям, між ними 11 аптикарам і 9 пекарам. Тепер в Англії з таким титулом є 1375 крамниць, до чого причинився чимало ще Едвард VII. В останніх часах виявилося, що багато купців уживає почесного титулу для реклями, не маючи на це права і на днях ці всі надписи поліція казала їм знищити. Такий самий заказ спрямуала англійська влада теж до Злучених Держав, бо там самозванних королівських доставців є ще більше.

Марс до нас наблизився.

До південної Африки приїхали астрономи, щоб приглядатися планеті Марс. Кольорові фотографії з Марса вказують, що там є прояви якогось життя. Директор арізонської обсерваторії д-р Сліфер ствердив на своїх знимках, що на Марсі видко рістню, яка розвивається і вяне. Вперше за останніх 50 років астрономи доглянули місце, зване „великим оком Марса", у зовсім зміненій формі. Марс тепер щораз-то більше приближається до землі і 27. цього місяця був дуже близько до нас — усього на 36 міліонів миль. Удруге він підійде так близько щойно в 1955. році. З південної Африки приглядатись йому найвигідніше.

Що коштує подорож довкола світу за 17 днів.

Новий рекорд подорожі довкола світу літаком встановила американка пані Кляра Адамс. Вона обїхала світ на кілька хвилин швидше, як у 17 днях; виїхала із Сан Франціско, осідала в Ню Йорку, Марселі, Рангуні, Гонконгу, Манілі, Гонолюлю та Каліфорнії. Вся ця траса має 39.700 км. Бензина, підготова приладдя до дороги, готелі та харчі коштували паню Адамс 85.000 франків себто приблизно 5.000 франків денно. На землі за 1000 зол. денно можна менше бачити, але можна мати більше ріжноманітну забаву.

Серни й авта.

Автомобілісти, що їздять дорогами, серед лісів помітили цікаве явище пристосування серн та оленів до автомобільного руху. Стадо серн з рогачем на чолі виходить відважно на край автостради. Перед входом на автостраду олень розглядається довкола; коли їде авто він чекає аж воно переїде, потім ціле стадо навскач перебігає на травник що ділить дві частини автодороги. Другу частину їздні стадо перебігає так само обережно. Як стверджують вартові, тепер щораз рідше серни чи олені гинуть під самоходами, хоча самоходовий рух постійно зростає.

—o—

ГУМОР.

ВДОВОЛЕНИЙ.

Про славного „короля" американської т. зв. „жовтої" преси, Герста, оповідають таку сміховинку: Трапилося раз, що Герст вступивши до редакції одного із своїх часописів, помітив денникаря, якого ще не знав. Він підійшов до нього і розпочав з ним бесіду.

— Чи довго ви вже в нас працюєте?

— О, вже півтора року!

— А багато заробляєте?

— Сто долярів тижнево.

— І ви задоволені зі своєї платні?

— О, так!

— Коли так, то прошу пошукати собі праці в іншій редакції. Бо співробітник Герста задоволений зі своєї платні не може бути добрим денникарем!

ВСЕ ОДНО.

До Людвика XIV. сказав одного разу котрийсь із його міністрів:

— За гроші, що їх Франція заплатила швайцарським наємним військам, ми могли б вибрукувати вулицю, що веде з Парижа до Базилеї.

Вожд швайцарських наємників, що стояв побіч і чув ті слова, хитнув притакливо головою і сказав:

— Пан міністр має слушність. Але коли б Ваша Корол. Величність замість брукувати вулиці, схотіла перекопати канал з Парижа до Базилеї, то його можна б виповнити кровю швайцарських жовнірів, пролитою в обороні Франції.

ПРИ ІСПИТІ.

Професор: А які металі не ржавіють ?

Ученик: Золото і срібло.

Професор: Добре! А хто мені скаже, що ще не ржавіє?

Ученик: Стара любов, пане професор!

В СУДІ.

Судля: То страшне! Такий старий чоловік і ще краде! Як вам не соромно?

Обвинувачений: Пане „радцо", щож я зроблю! Коли я був малий, то мені казали: „Такий малий а вже краде", а тепер, коли я вже старий, пан суддя знову мені це випоминає. Колиж я властиво маю красти?!

ПЕРЕД ПЕРШИМ.

— Чи ти відніс черевики панові судді?

— Так, відніс.

— А що, дав тобі гроші?

— Не дав, нехай туди йде Андрух!

— А чому він не дав тобі?

— Або я знаю?! Казав, щоби пан майстер післали по гроші другого.

В ШКОЛІ.

Учитель: Може це питання для тебе за тяжке?

Ученик: Питання ні, але відповідь тяжка.

ЕВҐЕН ДЕСЛАВ.

Елізейські поля.

Париж, у літку.

Авеню Елізейських Піль, коли дивитися на нього вдень з площі Конкорд — це найгарніша вулиця Парижа, ввечір, коли горять світляні реклями, найбільш елегантна. Це — центр Парижа, банків, кінематографічних бюр, найкращих каварень. Коли побувши в якомусь будинку Елізейських Піль наближаємося до виходу, то маємо враження — не, що виходимо з будинку, але, що входимо на щось більше, ніж на вулицю. Кілька кроків, декілька жінок, гарна паризька парфума, вже це доходить до якихось нервів і раптом щезає втома від цілого ранку читання чисел контрактів та цифр телефонної книжки.

Африканські негри побувавши в нашій старій Европі кажуть, що европейці це двоногий звір, що має вікна всюди довкола голови.

Дерева посаджені двома рядками на Елізейських Полях своєю зеленю затуляють безліч вікон сімповерхових будинків — будувати вищі тут заборонено. Широкий хідник у багатьох місцях забрано під великі тераси люксусових каварень.

Віденець має культ каварень для читання часописів. Він читає навіть іноді нічого не замовляючи, як довелось мені колись бачити в одній каварні коло Рінгу. Кельнер ставив щодня перед цим гостем старшого віку склянку з водою і діставши своє чаєве — час до часу приносив йому інші газети.

В паризьких каварнях часописів нема. Парижани приходять сюди посидіти на терасі, подивитись на інших і про себе їм погадати, випити аперитів. Звичайно тераси наповнюються перед обідом і вечерою. В інші години гостями бувають чужинці, провінціяли, жінки жанру „Ніколи не відкладай на завтра кохання, яке ти можеш мати сьогодні".

Є на Елізейських Полях і кілька невеличких садочків, що містяться не в подвірях, а високо на дахах. В недалекій звідсіля дільниці біля Бульонського Лісу на вулиці „Асомсіон" існує на даху великого будинку ціла фарма із зеленими грядками, кількома вишневими деревцями, курником і одним вуликом.

Сена проходить недалеко від Елізейських Піль коло площі Альма. Тут у 1937. році починалась Міжнародня Вистава, де Україна була аж у пяти павільонах: у совітському, румунському, чехословацькому, польському та павільоні друку. Тепер з цієї вистави нічого не лишилось.

Кінчаються Елізейські Поля площею „Етуаль", де знаходиться під Тріюмфальною Аркою могила невідомого вояка Франції. Щороку в день національного свята 14. липня тут відбуваються великі військові паради. В цьому році в параді приймав участь перший полк чужинецького легіону, де служать також і українці.

Площа Етуаль у день повна голубів, призвичаєних до людей так, що вони дзьобають шматочки хліба просто з руки. Вони поважно ходять по асфальті, якби потверджували анекдоту про того голуба-волоцюгу, що повернувшись до себе пізно вночі сказав своїй голубці на її докори: „Ніч така гарна, що я замість прилетіти, вернувся додому пішки".

Пізно ввечір тут можна зустрінути стару даму, одягнуту за модою 1900 року і подібну на привид, що робить прогульку зі своїм песиком, уникаючи чужих поглядів. Це колишня красуня, імя якої гриміло далеко поза Парижем, яка більш згадує колишнє життя, ніж живе. Ще кілька років і тіло її одягнуте в пенюар, з яким звязані якісь спогади, буде лежати на цвинтарі разом із випханим вірним псом та кількома дорогоцінностями, що дістала колись від „одного".

Одну з варіяцій подібної історії, кінець якої завжди однаковий, подав тижневик „Вуаля". Початок 20-го століття. Паризький кабарет світової слави „Максім". Доба френч-канкана і шампана, великих князів і славних кокот. Одна з них, Отеро, зустрічається одного вечора чи ночі у „Максіма" з королем „української нафти". Не нафти, а навіть „нафт". Далі йде складний розвій „україно-паризького кохання". На жаль „Вуаля" не подає такого цікавого для скептичних нащадків, імени цього короля. Сьогодні все це видається вже фатаморґаною.

Романтизм щезає з Парижа, з Елізейських Піль, із семиповерхових будинків заліза і бетону

Масові облави на ірляндських терористів.

ЛЬОНДОН, 27. 7. ПАТ. Уся британська поліція бере нині участь у великій облаві ірляндських терористів, які вчора спричинили вибухи на льондонських двірцях Кінгс Крос і Вікторія, підчас яких одна особа згинула, 22 було ранених. У комісаріятах поліції переслухано в ночі кількадесять осіб, але без ніякого успіху. Щойно нині пополудні вдалося притримати одного підозрілого за участь в однім замаху. Він утік на 5 хвилин перед вибухом на двірці Кінгс Крос і за ним шукала поліція. Вона мала влекшене завдання, бо підозрілий налягав на одну ногу. Поліція сподівалась, що він втече десь на північ Англії і тому обсервувала всі залізничі двірці. Одначе вдалось його арештувати в самому Льондоні. Крім того поліція арештувала двох інших за участь у замаху. Згідно з новими вістками 236 поліційних самоходів дістало нині пополудні приказ шукати за трьома мужчинами та одною жінкою. Поза тим спеціяльні відділи поліції перешукують всі доми в Льондоні, в яких сподіються найти симпатиків терористичного руху. Шукають теж численних ірляндців, які приїхали перед кількома днями до Англії і в звязку з поліційними наказами, що їх оголосять завтра, будуть намагатися покинути Англію нині в ночі або найдалі завтра рано. Поліція береже всі залізничі двірці і переводить ревізії всіх баґажів, відданих на переховання. Поліція отримала сензаційні вістки, що Сі Расль, шеф штабу ірляндських терористів їде з Америки до Ірляндії. Він їде мабуть на спеціяльну конференцію з керманичами терористичної акції. Всі ірляндські порти є під точною обсервацією поліції.

Два селяни завважили нині в год. 11-ій передполуднем в м. Омскек вибуховий ладунок з 75 палочок ґеліниту, привязаний до одного будинку. Годинниковий механізм був наставлений на 1 год. пополудні. Новий замах приписують ірляндським терористам. Нині палата льордів прийняла у трьох читаннях закон про повновласти для поліції, що його вчора прийняла палата громад. Завтра затвердить закон король і він буде обовязувати вже від суботи. Тоді льондонська поліція приступить до масових ревізій, арештувань та виселювання ірляндських терористів

—o—

Манїфестація французько-британсько-турецької приязни.

АНКАРА, 27. 7. ПАТ. Французька місія військова з ґен. Юнґежер на чолі покинула нині Анкару і виїхала до Стамбулу, звідкіля відїде до Франції.

СМИРНА, 27. 7. ПАТ. Дня 2. серпня цр. приїде до Смирни британський кружляк місткости 3,000 тон, де відбудуться великі маніфестації турецько-британської приязни.

ПАРИЖ, 27. 7. ПАТ. Французький міністр закордонних справ Бонне приняв нині болгарського посла в Парижі. Розмова торкалась господарських справ.

СТАМБУЛ, 27. 7. ПАТ. Французька військова місія, яка перебувала 10 днів в Анкарі, затрималась у Стамбулі підчас повороту до Франції. **Французька місія закінчила розмови з представниками турецького штабу на тему військової співпраці згідно з французько-турецьким договором взаїмної допомоги.**

—o—

Польща домагається гострої кари
за вбивство митного урядовця.

ҐДАНСЬК, 27. 7. ПАТ. Ґенеральний комісаріят Польщі у Ґданську опираючись на вступну інтервенцію у справі вбивства польського митного сторожа В. Будзевича 20. цм., вислав нині письмо до ґданського сенату, в якому на основі подрібного слідства польської влади представляє хід цілої події. Ґенеральний комісаріят підкреслює, що не можна нічим оправдати стрілу до сторожа Будзевича, бо польський сторож правильно виконував свої обовязки. Виясновання ґданського митника, що діяв у конечній обороні, мусить бути відкинене. Ґданський митний урядовець та його товариші, які перейшли нелеґально польську границю та опинились на терені Польщі, обовязані були послухати польського сторожа, який діяв згідно з приписами. **Тому ґенеральний комісаріят домагається, щоб сенат подав дані щодо ґданських убивників, строго покарав винуватців і повідомив польську владу про вислід карного слідства у цій справі.**

ҐДАНСЬКИЙ СЕНАТ ПРИЗНАВАТИМЕ СОБІ АБСОЛЮТОРІЮ.

Сенат вільного міста Ґданська видав розпорядок зі силою закону, на основі якого замість ґданського фолькстаґу сам буде признавати собі абсолюторію не лише на всі звичайні і надзвичайні видатки, передбачені в буджеті, але також і на ті видатки, що їх ґданський буджет не передбачує. Абсолюторія обійматиме теж видатки сенату, що їх робитиме сенат в характері бурмістра міста Ґданська.

Катастрофальна повінь у Польщі

ЧЕНСТОХОВА, 27. 7. ПАТ. Зливні дощі, що падали від трьох днів у ченстоховському повіті довели до того, що з берегів виступила Варта з доплпвами і залила нижче положені передмістя Ченстохови. **Вода знищила і загрозила кільком мостам.** Адміністраційна влада з військовою і самоуправною повела енерґійну рятункову акцію при виселюванні мешканців з загрожених домів та при забезпечуванні мостів. **Не зважаючи на енерґійну акцію хвиля зірвала на передмістю Заводзе охоронний вал і залила площу Нарутовіча. Люди рятувались як могли втікаючи на дахи домів або перепливаючи небезпечні місця. В повіті хвилі води зірвали кільканацять слабших мостів та ушкодили кільканацять, залили 4 дороги і тому комунікація між Ченстоховою та Велюнем відбувається окружною дорогою.** Зливні дощі заподіяли великі шкоди в північно-західній частині ченстоховського повіту. Збіжже, що його не звезли з поля, поплило з водою. Нині рано дощ перестав падати і тому стан води зменшився.

РИБНИК, 27. 7. ПАТ. Нині пополудні розлилась Одра в Букові на просторі кільканацять кільометрів і залила доокличні поля та доми. Перед вечором населення кільканацятьох домів мусіли евакувати. Води ріки Руди вдерлися до поблизького державного лісу. На залізничім шляху Рибник—Водзіслав розлилися води по обох боках залізничого насипу заливаючи поля і сіножати так, що з води вистає лише насип. Валів Одри та Ользи береже пожежна і прикордонна сторожа, поліція та населення, що зміцнює вали мішками з землею. Дощ далі паде.

КРАКІВ, ПАТ. Вода у Віслі та її доплизах швидко зростає.

В КИТАЮ.

ПЕКІН, 27. 7. ПАТ. У північному Китаю падають від довшого часу зливні дощі і загрожують катастрофальною повінню. Погані атмосферичні умовини відбились вже на японській военній акції. З 4-ох залізничих шляхів, що перехрещуються в Пекіні, лише шлях Пекін-Мукден функціонує нормально. Інші три шляхи є під водою частинно або їх вода поперивала в богатьох місцях. Рівень води на ріці Юнтін недалеко Пекіну збільшився на 10 стіп. Вода ушкодила відомий міст Марко Польо. Тунчав під водою, де рівень сягає до 6 стіп. У східній частині і на передмістях завалилось кількасот домів під натиском хвиль. Число жертв не відоме, але дуже велике.

Атмосферичні умовини використовують китайські партизани довкола Пекіну і щоразто відважніше нападають на японські відділи. 20 миль на північний захід від Пекіну китайські партизани напали на японську станицю і вбили 90 японців. Опісля партизани зблизились до одної з брам Пекіну та схопили 20 китайців, з того одного поліціянта та кількох китайських багатіїв, яких мабуть випустять на **волю за окупом.**

ГОЛЯНДСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПРОТИ НОВОГО УРЯДУ.

ГАГА, 27. 7. ПАТ. Голяндський парлямент **висловив нині заяву недовіря для нового уряду прем. Коляйна, що її зголосила проурядова католицька партія. За заявою недовіря голосувало 55 послів, проти 27 голосів.** Проти нового уряду прем. Коляйна, який створив його щойно перед 4 днями по тритижневій крізі, голосували: католики, соціялдемократи, незалежні демократи і християнські демократи.

РОЗПОРЯДКИ ПРОТИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН У РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ, 27. 7. ПАТ. Румунський уряд видав декрет, що змінює закон про громадянство. Декрет передбачує втрату громадянства осіб, які втікли закордон перед військовою службою. Крім того міністерство справедливости підготовляє багато розпорядків, на основі яких покарають деяке число членів національних меншин за ворожу поставу підчас мобілізації з часу останньої міжнародньої кризи.

ПІДГОТОВА ДО СПИСУ НАСЕЛЕННЯ У ПРОТЕКТОРАТІ ЧЕХІЇ ТА МОРАВІЇ.

МОРАВСЬКА ОСТРАВА, 27. 7. ПАТ. Державний статистичний уряд почав підготовну працю над переведенням загального спису населення у Протектораті Чехії і Моравії, що відбудеться в березні 1940 р. Тоді переведуть теж одночасно спис усіх господарських підприємств.

ПОЛЬСЬКА ВЛАДА ВІДІБРАЛА ДЕБІТ НІМЕЦЬКИМ ЧАСОПИСАМ.

В останньому часі на основі розпорядку влади втратили у Польщі дебіт такі німецькі часописи: віденські — „Ноес Вінер Таґблят" і „Іллюстрірте Кронен-Цайтунг" та берлінські — „Дойтше Альґемайне Цайтунг", „Фольксвілле" і кельнська „Кельніше Цайтунг".

—o—

НЕСПОДІВАНА ВІЗИТА РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ В ТУРЕЧЧИНІ.

СТАМБУЛ, 27. 7. ПАТ. Румунський король Карло, підчас своєї подорожі яхтом „Лючя Фабуль" по Чорнім та Еґейськім Морі, приїхав нині до Стамбулу, де буде два дні. Король обговорить з президентом Іноню та міністром закордонних справ Сараджоглю міжнародне положення. До Стамбулу приїхав нині з Венеції теж воєвода Михайло.

—o—

РОКОВИНИ ВИБУХУ СВІТОВОЇ ВІЙНИ — СВЯТОМ НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ.

БЕРЛІН, 27. 7. ПАТ. Канц. Гітлер видав розпорядок, що день 2. серпня як 25-ті роковини вибуху світової війни та день 27. серпня — як роковини битви під Таненберґом буде святом німецької армії.

—o—

СМЕРТЬ Б. АВСТРІЙСЬКОГО МІНІСТРА В САМОХОДОВІЙ КАТАСТРОФІ.

ВІДЕНЬ, 27. 7. ПАТ. Останній міністр закордонних справ у кабінеті Сайс Інкварта д-р Вільгельм Вольф згинув у четвер передполуднем у самоходовій катастрофі. Д-р Вольф їхав автом зі свого помешкання в Льосдорф до Відня. В околиці Сант Пельтен авто завернуло нагло вбік, тому що тріснула опона на переднім колі, і впало з придорожного насипу. В катастрофі згинув теж шофер. Останній міністр закордонних справ б. Австрії був товаришем Шушніґа і належав до християнсько-суспільної партії, з якої перейшов до націонал - соціялістів. Підчас теперішнього режіму не займав ніякого становища.

—o—

СТРАШНА ПОЖЕЖА В АЛЬЖИРІ. 4 ВБИТИХ, 40 РАНЕНИХ.

АЛЬЖИР, 27. 7. ПАТ. На торговельнім побережі порту Альжиру дійшло до страшного вибуху, що спричинив пожежу. **Підчас вибуху згинули 4 особи, 40 було ранених, з того 12 дуже важко так, що нема надії на їх рятунок. Пожежа охопила кілька будинків, від яких почали горіти крамниці. Пожежа ширилась зі страшною швидкістю не зважаючи на енерґійну рятункову акцію, в якій взяли участь усі відділи пожежної сторожі та спец. кораблі, засоблені в помпи.** Побоюються, що число жертв буде більше ніж дотепер устійнено, бо підчас вибуху працювало на побережжі багато робітників, які рятуючись з життям поскакали до моря. Можливе, що кількох з них затонуло. Шкоди, що їх спричинила пожежа, сягають понад 15 міл. франків. Значну частину ранених творять тубільці.

„Історія України"

у найбільшому французькому історичному журналі.

Безперечно найбільшим під науковим оглядом історичним журналом у Франції та одним з найбільш шанованих органів у цілому науковому світі є „Ревю Гісторік", заснований у 1876. році відомим істориком професором Ґабрієлем Моно, приятелем Мішле і чоловіком доньки відомого російського публіциста та революціонера Ґерцена. Ґабрієль Моно був ліберальною людиною, непохитною у своїх переконаннях щодо історичної правди. Це він вибрав для цього журналу мотто, що й досі окрашує його окладинку, а саме відомі слова Ціцерона про обовязок шанувати правду перед обличчям історії.

Коли в 1907. році Моно помер, його заміняв не менше славний французький історик Шарль Бемон, великий знавець англійської історії, що його праці вважають клясичними не тільки у Франції, але і в Англії. Шарль Бемон сьогодні сеніор французьких істориків, бо йому вже пішло на 92-ий рік. Хоч іще бадьорий і працездатний, Шарль Бемон не може сам вести науковий журнал, що є наче б то репрезентаційним органом французьких історичних студій. Вже з десять років тому товаришем Бемона став професор славянської історії в Сорбоні, відомий Люї Айзенман, головний редактор відомого місячника „Ле Монд Сляв", на сторінках якого зявилося стільки обективних матеріялів про Україну та українців. По смерти професора Айзенмана його заміняв професор Шарлеті, колишній ректор паризького університету та історик французького XVIII. віку.

Як переважна більшість французьких і взагалі західньо-европейських наукових органів, так і „Історичний Журнал" за ввесь час свого існування присвятив мінімальне місце славянським народам, що треба пояснити собі не якимись принципіяльними причинами, а відсутністю контакту славянських народів з французьким науковим світом. Переглядаючи річники того журналу, бачиш, що навіть з російської історії, хоч нею найбільше цікавляться, дуже мало щось надруковано. Крім відомого колись російського історика Карєєва і нашого земляка Лучицького, київського професора, що був великим знавцем французької історії XVIII. віку, майже ніхто з росіян не писав у французькому журналі. Ще гірше було з польською, чеською, південно-славянською історією, а вже зовсім зле стояла справа з українською історією. Про неї не було ані статтей, ані „критичних бюлетинів". Оці „критичні бюлетини" — справжня окраса журналу — не є якимись спорадичними, випадковими рецензіями, а суто критичними, систематичними оглядами праць, присвячених історії тої чи іншої країни, або тій чи іншій добі. Ці огляди користуються заслуженою увагою, бо всі вони підписані знаменитими знавцями тої чи іншої ділянки історії. Від якогось часу ці огляди виходять окремими зшитками, так що „Історичний Журнал" складається з двох частин. Кожного триместру виходять два окремі зшитки: один „Мемуари і студії", що містить статті на різні історичні теми, хроніку, рецензії на окремі праці, і другий „Критичні бюлетини", що містить два чи три критичні огляди праць, присвячених окремій країні, або окремій добі французької історії. Отже можна сказати, що до 1929. р. Україна, так мовити, не існувала в цьому журналі. Того року московський професор, член Академії СССР Ґотіє, подав „критичний бюлетин" українських історичних публікацій, що зявились на терені Радянщини і, треба тут додати, що цей огляд досить поверховний і тепер утратив своє значіння після появи прекрасної книги Мирона Кордуби у французькій мові (вид. у Варшаві): „Совітсько-українська історична література".

Начебто як доповнення до згаданої статті акад. Ґотіє в найновішому зшитку „Історичного Журналу" (січень—березень 1939) зявився „Критичний бюлетин" Ілька Борщака під назвою „Історія України. Публікації українською мовою, що вийшли у світ за межами СССР". В цьому критичному огляді автор стисло охоплює публікації за добу 1917—1938. рр. і як сам каже: „Ми не маємо наміру дати тут абсолютно повного огляду, що зрештою здається нам непотрібним. Ми застановимось також над деякими працями наукової популяризації, яких наукові заслуги вартні цього". Свій огляд І. Борщак поділив на такі розділи: справники, бібліоґрафія, історіоґрафія; загальні праці, походження України, козацька доба, український рух у 19. віці, історія Галичини, історія Карпатської України, історія української культури, історія мистецтва, історія права Франції і України.

Тому, що „Історичний Журнал" мало знаний у наших краєвих наукових колах, варт тут перечислити принаймні головні праці, що знайшли своє місце у згаданому огляді. Це праці Д. Дорошенка, І. Кревецького, І. Крипякевича, Українська Загальна Енциклопедія, Українська Історія С. Томашівського, VIII-ий том історії України-Руси М. Грушевського, „Україна напереломі" В. Липинського, монографія Б. Крупницького про гетьмана Орлика, архів Драгоманова, статті з мистецтва Д. Антоновича, М. Голубця та В. Січинського, праці М. Чубатого над історією Церкви тощо. В останньому розділі І. Борщак обговорює свої власні праці, що торкаються франко-українських взаємин.

Не зайве буде може зазначити, що редакція французького історичного журналу поставила статтю про Україну на перше місце, і щойно за нею йдуть статті таких видатних істориків, як: Анрі Ґозера, професора Сорбони (Історія Франції 1498—1660), професора штрасбурського університету Ґастона Целлера (Історія Німеччини) та професора Сорбони Жоржа Лефебра (Революція та імперія). Розуміється, що таке почесне місце для статті про історію України відноситься не до автора статті, а до її змісту: з чисто французькою делікатністю редакція, очевидно, хотіла підкреслити своє зацікавлення до української історичної науки, досі покривдженої на сторінках свого журналу, хоч і не з вини самої редакції.

Л. І.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 29. липня 1889.

УРЯДОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС

У передовій статті читаємо:

„Недавно донесло „Новое Время", що у Львові має виходити урядовий часопис у руській мові. Перед кількома днями цю вістку підтвердив львівський дописувач до „Вінер Альґемайне Цайтунґ" додаючи в телеграмі, що це певна вістка, а мотиви до тієї постанови уряду такі: намісник гр. Бадені хоче оснуванням руського урядового часопису з одного боку зазначити своє обективне становище супроти русинів, з другого боку бажає в той спосіб виступити успішно проти декотрих русофільських часописів".

Редакція „Діла" пише, що не зважаючи на ті запевнення, не вірить у правдивість тієї вістки.

ПРАПОР ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

змінили від 4-го липня, бо замість 38 зір на ньому буде 42 зорі. Причина тієї зміни та, що чотири округи: Вашинґтон, Монтана, північна і південна Дакота ввійшли у склад унії. Прибули чотири нові держави, тому і чотири нові зорі у прапорі.

НОВИЙ ВИНАХІД.

У Парижі робили спроби з поїздом залізниці без коліс та без льокомотиви, що робить 200 кільометрів на годину. Вози мають щось у роді лижви і ховзаються по шинах. Мотором є вода, яка витрискує з лижв з такою силою, що може цілий віз піднести на пів міліметра вгору. Таким чином на шинах є завжди вода, по якій поїзд плине. Як закрутити кран від води, поїзд стає в одній хвилині, хочби був у найшвидшому русі. Зужита вода спливає до резервуарів і її можна вживати далі.

НОВИНКИ

29 ЛИПЕНЬ

СУБОТА

От. ст. 16. липня 1939.
Атиногена свщ.
Лат. Марти д.
Сонце: схід — 3.49, захід — 19.12.
Місяць: схід — 18.22, захід — 2.50.

Завтра: 30. липня. Неділя
От. ст. 17. липня 1939.
Неділя 9. по Сош., Марини вмч.
Лат. Нед. 9. по Зел. Св., Руфіна.
Сонце: схід — 3.50, захід — 19.11.
Місяць: схід — 18.55, захід — 3.47.

—o—

— **ВП. Передплатників „Діла" у Словаччині** повідомляємо, що наша Адміністрація має власне конто Поштової Каси ч. 4128 у Братиславі в Банку Чехословацьких Леґій, Філія у Братиславі, та що передплату за наш часопис можна складати на це конто на блянкетах, які можна дістати у кожному поштовому уряді. Адр.: Banka Československych Legií, Filialka v Bratislave Nr. 4128. 1—?

— **Передплатникам у Чехії та Моравії пригадуємо число нашого конта 2.150 та фірму:** Banka Československych Legii, Praha, куди треба висилати передплату теж блянкетами, які продають усі поштові уряди. 1-?

— **Футра** жіночі, мужеські, лиси, пелеринки готові і на замовлення поручає Юліян Глушевський, Львів, площа Капітульна 3, I. пов., телефон 254-46. Товар на складі. 135 —?

— **Нова залізнича тарифа**, що входить у життя від 1. серпня ц. р., подає нові приписи про ціну білетів за переїзд частинно особовим поїздом, частинно поспішним, нормує доплати за перехід до вищої кляси, дозволяє купувати в поїзді пільгові білети, поширює шкільні пільгові білети до 120-ох кільометрів та скорочує простір, на якому можна користати з тижневих робітничих білетів, з 46 на 40 кільометрів. Крім того нова тарифа вводить ще одну новість: від 1. серпня кожна буде купувати абонаментові білети на 10 переїздів також на таких стаціях: Борислав, Дрогобич, Ярослав, Коломия, Кременець, Луцьк, Львів, Ліско, Перемишль, Розвадів, Рівне, Самбір, Сянік, Станиславів, Стрий, Тернопіль і Заліщики. В усіх тих стаціях буде можна купувати згадані абонаментові білети до кожної стації віддаленої більше ніж 100 кільометрів, або й до ближчої, але за оплатою на 100 кільометрів. Хто не використав цілого білету, може дістати зворот частини ціни. Ціна абонаментових білетів на поспішні поїзди 7 разів вища ніж в особових (дотепер лиш 6 разів).

— **Урядовий комісар у Львівській Хліборобській Палаті.** У звязку з поділом терену львівської хліборобської палати на три (на основі постанови ради міністрів, що утворила нові палати: у Тернополі та у Станиславові), міністерство рільництва розвязало управу львівської хліборобської палати та заіменувало комісарем палати інж. Шостака, начальника рільничого відділу львівського воєвідського уряду.

— **Зміни і номінації у судівництві.** У вістнику розпорядків міністерства справедливости появився розпорядок про номінації більшої кількости суддів на терені всіх апеляційних округ. У львівській апеляції іменовано 16 городських суддів і 13 судових асесорів. Між номінованими є і двох українців, а саме м-р Тарас Івашків і м-р Микола Бараболяк, одначе вони оба рівночасно перенесені до краківської апеляції. З уряду перенесений також з львівської до варшавської апеляції судовий асесор Олександер Федевич. З познанської апеляції перенесено до львівської двацять кількох аплікантів; частина з них уже обняла урядування.

— **Чи духовенство може благословити зброю?** КАП подає внутрішній приказ польового епископа Гавліни (ч. 8. 1939) з таким вияснениям: З огляду на часті запити у справі благословення зброї та воєнного знаряддя не є вказане, щоб священики посвячували (благословили) зброю або воєнне знаряддя, яке спричинює смерть і виголошували при тій нагоді якінебудь промови в літургічних ризах. Зате нема ніяких застережень проти благословення воєнного знаряддя, яке безпосередньо не спричинює смерти — нпр. воєнного санітарного знаряддя.

— **Кости мамута**, м. ін. клевак, найдено підчас направи вулиці в Михальчі пов. Городенка. Крім того відкопано там велике паленище з неолітичної доби.

— **Не слухайте радія підчас бурі!** Над Стриєм 2 годині шаліла буря; град завбільшки горіха побив шиби та понищив городи й сади. Вода залила вулиці та деякі пивниці, грім убив на передмісті корову та поразив пастуха. Підчас бурі грім вдарив у антену полкової кантини, зовсім стопив радієвий приймач та оглушив на кілька годин жінку, яка була в кантині.

— **Жертви рік.** У Межиріччі пов. Жидачів утонула в ріці Стрию 15-літня Катерина Михайлюк. — У Луківці Вишнівськім пов. Рогатин утонув у ставі 20-літній Гриць Пальчій. — Недалеко Коломиї затонув у Пруті 29-літній Михайло Ворончук. — Коло Стриганців пов. Товмач затонув у Дністрі 18-літній Мирон Левицький; його тіла дотепер не виловлено.

— **Бурі, град.** Над Радехівщиною перейшла буря, що понищила збіжжя та повалила чима-

ло дерев. У Кривім завалилася стайня; бальки убили 2 штуки худоби і поранили 10. Вихор пересунув шпихлір на 2 метри. — У Краснім пов. Скалат град зовсім знищив збіжжа, грім убив коня. — У Волиці пропало 150 моргів збіжжа, у Козині 300 моргів. — У Луці пов. Городенка згоріла стирта пшениці, в яку вдарив грім.

— Карають дозорців. Поліційні комісаріяти висилають поліціянтів для контролі, чи дозорці притримуються розпорядку і замикають брами щойно в год. 11-ій. У звязку з тією контролею поліціянти внесли цілу низку карних доносів на дозорців що замикають брами в 10-ій годині і вже в найближчих днях відбудуться у старостинському суді карно-адміністраційні розправи.

— Самогубства у Львові. У Львові наложив на себе руку жонатий, 24-літній студент медицини В. Щирба, який повісився підчас неприсутности дружини. Причина — невилічима недуга — сухоти. — Підчас сну всіх домашніх повісився в хаті вночі 64-літній емерит Микола Кривута.

— Убивства, напади. Невідомий злочинець убив у Биткові пов. Надвірна, Тасякову. — У Шаласці пов. Броди В. Дусь убив каменем свого шваґра Т. Коваля. — Чотирьох опришків напало на дім Степана Нападія в Сухоставі пов. Копичинці, побили його та сина і зрабували 20 зол. — 15-літній пастух з Дмухавця пов. Тернопіль, Паламар, убив свого товариша Заверуху колом; Паламар дотепер ховається. — У Руді Колтівській пов. Золочів пострілено нічного сторожа Т. Левицького. — Д. Федак та Г. Лазорек напали коло Каничова пов. Ярослав на Валентого Круля і важко його побили. — Лісові злодії застрілили у Радванцях пов. Сокаль гаєвого І. Грущика.

— Як Латвія бороняться проти зменшення уродин? Латвійський міністр суспільних справ Берзінш заборонив усім латвійським періодикам містити оголошення, що обіцюють якінебудь полекші для нежонатих або пропонують винайм мешкань виключно для бездітних подруж. Є це один зі засобів у боротьбі латвійського уряду проти зменшення уродин.

— Село загрожене землетрусом. Геольоґічні досліди ствердили, що грецьке село Скотані-Кокова, положене в окрузі Калявріта, загрожене у майбутньому землетрусом. Щоб не наражувати життя селян, їх переселять до іншої місцевости. Дотепер нераз траплялися у Скотані землетруси, та вони ніколи не робили поважніших шкід.

— Горять французькі ліси. У південно-східній Франції, недалеко місцевости Біо, горить від кількох днів ліс. Кілька сотень альпейських стрільців намагається опанувати його, але без успіху. Також в околиці Тульону шаліють пожежі, що загрозили великі лісові простори. У кількох місцях пожежі унеможливили комунікацію на гостинцях. — У північній та східній Франції сильні бурі наробили чимало шкід.

— Новий тип скоростріла продукує одна з британських фабрик зброї; він становить уліпшення чеського скорострілу „Брем". Його можна вжити в піхоті, повзах, літаках та у протилетунській обороні. Виробляють його у двох моделях. Менший модель дає 3.000 стрілів на 30 мінут при ужитті одного дула, 7.000 з двох дул. Більший модель стріляє 800 разів у 10-ох мінутах.

— Жертви одного грому. Над північною Індією шаліли бурі, що поробили дуже великі шкоди. М. ін. один грім убив 5-ох пастухів, 12 коров та 300 овець.

— Експльозія на еспансько-французькому кордоні. У пограничному містечку Порт Бу (над Середземним Морем) вибухли вибухові матеріяли, що їх перевозили у скринях. 4-ох вояків та залізничників згинуло, 20-ох ранено.

— Ліквідація чеського бюра подорожей. Німецька влада наказала ліквідацію відомого чеського державного бюра подорожей „Чедок". Його аґенди перейдуть під німецьку управу.

— Нові поклади вугілля у СССР. Совітська геольоґічна експедиція відкрила великі поклади камяного вугілля в околиці міста Нелідова у калінінській окрузі. Вони грубі на 5—8 м.

— Моторівкою через океан. Трьох шведів переплило Атлянтійський Океан у моторівці, довгій на 10 метрів. Моторівка має мотор Дізля та пливе зі скорістю 12 кільометрів на годину. Подорож зі Стокгольму до Ню Йорку (9.000 кільометрів) тривала 37 днів. Сміливі шведи спинилися лиш раз — на Бермудах, — щоб набрати палива.

— Продукція самоходів в Анґлії збільшилася цього літа на півтретя тисячі місячно у порівнанні з минулим роком; на таку саму цифру збільшився експорт самоходів. При кінці травня ц. р. було в Анґлії 3,100.000 самоходів, з того 2,000.000 особових.

—o—

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО КПЗУ.

В четвер відбулася перед Апеляційним Судом у Львові розправа внаслідок відклику засуджених за приналежність до КПЗУ присудом львівського окружного суду з 21-го січня ц. р. Тоді ставало перед судом 37 обвинувачених з Двірців, Передриміхів та сусідніх сіл жовківського повіту: Григорій Кіт і товариші. З того числа обвинувачених сімох звільнили від вини і кари, а решту засудили на кару вязниці від 2 і пів до 6-ти літ. З засуджених 15 злогосило апеляцію. З них 4-ох відкликало те зголошення, а 11 підтримувало його далі. І ось у четвер відбулася їх розправа, після якої Апеляційний Суд затвердив присуд окружного суду, що був засудив: Григорія Жезла на 6 літ вязниці, Івана Батюка на 4, Степана Поворозника на 3 і пів, Дмитра Колачника на 3 і пів, Михайла Равлика, Івана Білецького, Василя Яцишина, Василя Хруня і Петра Сенюка по 3 роки, Андрія Козового і Андрія Кота по 2 і пів року.

Розправі проводив суддя апел. суду Лаnевський, вотант суддя Хмелевський. Обвинувачував прокуратор Осуховський. Боронили: д-р Павенцький, м-р Бобинський і д-р Мерер.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ТРИ НЕВИННЯТКА".

Справа, як роздобути маєток це не тільки тема, над якою думають американські білаки й міліонери, але теж і голівудські сценаристи, коли вибирають собі тему до сценарія. І так ще раз бачимо три молоді, гарні дівчата, що займаються скромно годівлею курей на фармі в Канзас, а хотіли б вийти за міліонерів. На це фільмові геройки мають віддавна випробуваний спосіб. Вони їдуть в осередок великосвітських забав до каліфорнійських готелів і там грають ролю багатих. У цій фільмі є теж другий, не новий нюанс: як найкраща найстарша сестра представляє свої дві молодші сестри, як свої покоївки. На самотному острівці, куди підпливає молода кандидатка на міліонерку, знаходяться саме два найкращі кандидати до подружжя, оба молоді і гарні, і оба, як зачувати, міліонери. Дівчина з думкою про міліони не тяжко закохатися в тому, що їй більше подобається, а коли виявляється, що він не має грошей, у другому. Вся історія, що кінчається геппі-ендом має податтйне моральне закінчення: дівчина з апетитом на міліони вдовольняється самим коханням без грошей, а її скромні сестри, що готові задовольнитися кельнером, або звичайним фармером, дістають маєток. В головних ролях Льорета Юнг і Джо Мек Крі.

Кіна Коперник і Марусенька: „БУРЕВІЙ".

Є це фільма з життя сміливих моряків, серед яких найбільшими героями є телеґрафісти на кораблі, коли у крайній небезпеці мусять передавати вістки про судно, що потопає в катастрофі. Тут бачимо небезпечну подорож двох корвблів серед крижаних гір і катастрофу, спричинену вибухом бензини. Головний герой — телеґрафіст, бувалий моряк, знеохочений одною сумною сценою, коли згинув його вірний приятель, хоче покинути назавжди море і вступити на службу до телеґрафічного уряду в Ню Йорку. Саме тоді він довідується, що його молодший брат, заохочений ще змалку його оповіданнями про морські пригоди, вибирається теж на готову посаду корабельного телеґрафіста. Він хоче перешкодити цьому. З тим звязана теж любовна історія молодого брата, що хоче женитися з корабельною доглядачкою. Фільма дає гарні картини морської бурі і кілька гострих сцен, до яких дуже добре надається головний артист цієї фільми Чарльс Бікфорд.

Дописи.

КОЛОМИЯ.

Дитячі садки в Коломийщині. В Коломийщині, не зважаючи на численні заходи, орухомлено в цьому році тільки чотири дитячі садки: в Балинцях веде п. Яр. Потикевич, у Слобідці Пільній — п. Мир. Лютиківна, в Остапківцях — п. Білинська Антонія, і в Ключі — п. Яцишин Дарка. Ці садки, ведені при церквах, повстали заходом отців парохів у повищих селах. В інших селах не вдалось орухомити українських дитячих садків, бо адм. влада не дозволила.

КОСІВ.

З культурного життя на Гуцульщині. На Гуцульщині гостює тепер артистичне турне п. Йосифа Стадника (сеніора) з п. Стефою Стадниківною. Найкращий доказ, яким успіхом тішиться турне п. Стадників, це майже двотижневий побут театру в Косові, де громадянство щиро приняло відомих сценічних діячів. Усі песи, що їх ставить театр під проводом дир. П. Стадника, мають дуже дбайливу поставову. В репертуарі побіч національних пєс також кращі зразки модерного европейського театру („Люди на кризі"). Адміністрація театру під проводом п. Володимира Федіва справна.

Осиол.

ГВІЗДЕЦЬ.

З діяльности театру ім. Садовського. У днях 17., 18. і 19. липня ц. р. гостив у Гвіздці український театр ім. Садовського та виставив песи: „Дай серцю волю", „Мати наймичка" і „За молдавський престіл". Вистави пройшли з повним мистецьким успіхом, за вийнятком драми „За молдавський престіл", в якій обсада ролі не була зовсім удачна. Таксамо сама пєса, має мало „історичному" та бракує їй сильної провідної ідеї. При цій нагоді варто подати нашому громадянству до відома, що побіч театру ім. Котляревського — це другий кооперативний і найбільший наш театр. Ансамбль його складається з 35 осіб, між якими є кращі сили: Люся Барвінок (мистецький керманич театру), Балюк (внучка Борисоглібської), Маркова, Федчишинова, Левицький, б. артист театру Садовського в Києві, Федчишин, Мерко Лев, Ільків, Головко й ін. Провід театру в досвідних руках п. П. Карабіневича, що працював спершу в філії театру Садовського в Камянці Подільськім, звідки переїхав на еміґрацію, де працює для українського театру до сьогодня. Театр ставить переважно песи народні та історичні, має багаті строї, і власну орхестру з 7 членів під дир. п. Бойковича Романа. В ансамблі перевага молодих акторів, що можуть вибитися на добрі сили. Театр має свій хор, який неділями та святами співає на Богослуженнях. Тепер театр готовиться до вистави опери Лисенка „Утоплена".

Оскол

СПОРТ.

СКОКОВИЙ ТРИЗМАГ.

В неділю 30. ц. м. улаштовує Сокіл V. (Замарстинів) на своїй площі (останній перестанок „10-ки") СКОКОВИЙ ТРИЗМАГ для мужчин і жінок. Початок змагань в год. 11-ій рано. Збірка змагунів в год. 10.30 рано. Остаточні зголошення на годину перед змаганнями приймає побр. вач. О. Козачок.

Програма: Жінки: 1. скок із місця вдовжінь, 2. скок увисочінь із розбігу, 3. скок удовжінь із розбігу. Мужчини: 1. скок удовжінь із розбігу, 2. скок увисочінь і розбігу, 3. трискок чи пак жердка (до вибору). Точкування на основі фінських табель.

—o—

Нові книжки й журнали

КНИЖКИ.

Інж. О. Локшинський: ПОВИЛА, МАРМЕЛЯДИ, ДЖЕМИ І ҐАЛЯРЕТИ. Бібліотека „Сільського Господаря" ч. 16 б. Львів, 1939. Стор. 79, 16-ки.

Петро Сорока: МОНОЛЬОҐИ І КУПЛЄТИ. Накладом автора. Львів 1939. Стор. 32, 16-ки.

Ця книжечка — збірка монольоґів і куплетів з репертуару відомого нашого артиста Петра Сороки — може стати у пригоді аматорським гурткам і всім тим, що влаштовують т. зв. „веселі вечорі" й оглядаються за відповідним матеріялом.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція невідповідає

ТЕАТРИ

Великий Театр.

Пятниця 28. 7. вистави нема.
Субота 29. 7. год. 20. „Багряні рожі".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця 28. 7. год. 20 Варшавська політична шопка.
Субота 29. 7. год. 20 Варшавська політична шопка.

Український Театр ім. І. Котляревського

ЗАБОЛОТІВ:
28. 7. Цариця Грузії.

КОСІВ:
29. 7. Циганське кохання.
30. 7. Тополя.
31. 7. Муза на офсайді.
1. 8. Цариця Грузії.
2. 8. Маруся Богуславка.
3. 8. Кирка в Льолео.
З Косова іде театр до Кут.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОЖНІВ:
28. 7. Мати наймичка.
29. 7. Сорочинський ярмарок.
30. 7. За молдавський престіл.
31. 7. Дай серцю волю.
1. 8. Вельможна пані Кочубеїха.

КОБАКИ:
30. 7. год. 4. попол. Мати наймичка.

Український Хор Дм. Котка.

28. 7. Гребенів.
29. і 30. 7. Сколе.

Українська Капеля Бандуристів Степана Орача.

30. 7. Самбір.
6. 8. Дрогобич.
13. 8. Борислав.
20. 8. Устрики.
27. 8. Лісько.
28. 8. Сянік.
3. 9. Римашів.
10. 9. Коросно.

У концертах бере участь відомий з радія та грамофонових кружків бандурист **Юрій Сінгалевич.**

КІНА.

АДРІЯ: „Поверх вище" і „Рожа".
АМПІР: „Пристань 7 морей"
АПОЛЬО: Нечинне.
АТЛЯНТИК: „Нові люди".
БАЙКА: „Кохай тільки мене", „Крила над Гонолюлю".
БАЛТИК: „Симфонія молодости", „Стріл у ночі".
ВАНДА: „Право перемагає", „Весна в Парижі".
ГРАЖИНА: „Блакитна парада", „Кров на морі".
ЕВРОПА: „Тяжко здобути жінку".
КАСИНО: „Шпигунові візнання".
КОПЕРНИК: „Буревій", „Петрусь серед мурашів".
МАРУСЕНЬКА: „Буревій", „Петрусь серед мурашів".
МЕТРО: „Під фальшивим обвинуваченням", „Німий герой".
МУЗА: „Комбатанти", „Блягер".
МІРАЖ: „Альпейські осли", „Маленький хижак".
ПАКС: нечинне.
ПАЛЯС: „Три невинниятка"
РАЙ: „Чи, Люцина, то дівчина", комедія
РІЯЛЬТО: „Каріока".
РОКСІ. „Володарка джунглі", II. частина: „Поразка Білого Кобри".
СВІТ: „Жовтий пил", „Нинішні часи".
СЬВЯТОВИД: „Дуже донька почтмайстра".
СТИЛЕВЕ: „Експрес Париж-Тульон" і ревія.
ТОН: „Пан з міліонами", „Бродвей Біл".
УТІХА: „Пірати" та ревія.
ХИМЕРА: „Кожному вільно кохати".

ФОТОПЛЯСТІКОН (пл. Марійська ч. 5): Північно-італійські озера: Ляго Маджоре, Комо, Гарда.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 28. липня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 7.35 Дута орх., 8.15 Клопоти та ради: Неоцінені скарби, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 13.00 Популярна музика з пл.; у перерві Туристично-спорт. порадник, 13.25 Година сільської господині: „Наше т-во не має грошей", ради, вістки, музика з пл., 14.10 Для молоді: Фрагм. з повісти, музика з пл., 14.35 Господ. вістки, біржа, 14.45 Перервані вакації, говорена повість для молоді, 15.00 Популярна музика, орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудн. денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Хор опери Ля Скаля, пл., 16.45 Гутірка з хорими, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Фрагм. з опер Монюшка, з поясненнями, 18.00 Оповідання про Шуберта, 19.00 Казка та переказ у казковій старовині, 19.20 Хвилина бюра студій, 19.30 Розр. концерт, 20.15 Резерва, **20.25 „Які поросята вибирати на годівлю", в українській мові виголосить інж. Мин. Доберчук,** 20.35 Льокальні спортові вістки, 20.40 Веч. денник, метерольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Розр. концерт: орх., Данів хор; у перерві „Вальтер Скот" літер. портрет, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 29. липня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 8.15 Діточий садок у кольонії безробітних, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 З вокальної музики, пл., 13.25 Музика з пл., 14.20 Із життя хлібороб. організацій, 14.35 Господ. вістки, інформації, 14.45 Авд. для дітей, 15.15 Попул. музика, орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Форт., 16.45 Хроніка подій у техніці, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Танк. музика з пл., 17.50 Про суспільне обезпечення старців і працю, 18.00 Хор, два форт., скрипка, 19.00 „Сімома морями до семи гір" радіоповість із участю Щепка та Тонька, 19.20 Резерва, 19.30 Гутірка: Поляки на чужині, 20.00 Явожинські Татри, словно-муз. авд., спів, гуслі, капеля, 20.25 Гутірка зі слухачами, 20.35 Льокальні спортові вістки, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Розр. концерт: орх., Данів хор, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Неділя, 30. липня 1939.

7.00 Поранок хлібороба: Що треба тямити перед лісогорічними засівами, Музика з пл., 7.30 Хліборобська газетка, 7.45 Що чувати серед хліборобів, 8.00 Ранішній денник, 8.15 Концерт військ. орх., 9.00 Трансм. з Августова, опісля музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Концерт фільг. орх. з Льокдону, пл., 13.00 Виїмки з творів Пілсудського, 13.05 Львів, осередок військ. руху, 13.15 Музика, 14.45 „Пан Талей", 15.00 Скандинавські танки, пл., 15.15 Самотканне прикрашує помешкання на селі і в місті, музика з пл., 15.35 „Дух перемагає", фрагм. із пов. Софії Коссак: „Теребовля", 15.45 Для сільської молоді: Загосподаруємо неужитки, Наша молочна рідня, 16.15 Актуальна гутірка, 16.30 Скрипка, фортепіян, 17.00 Музика, 17.15 Хто відповість, 17.30 Орхестра, солісти, 19.00 Театр Уяви: „Сан Юст", сцена з життя Льопольі, 19.30 Програма на завтра, 19.35 З балетової музики, пл., 20.05 Спортові льокальні вістки, 20.10 Звук. тижневик, політ. оглад, веч. денник, метерольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.15 Розр. концерт: орх., Данів хор; у перерві в год. 21.50 „Добрий жарт" конкурсова авдиція, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 28. липня 1939.

БЕРЛІН 16.00 Нар. і розр. музика, 20.15 Популярний орх. концерт, БІЛГОРОД 18.10 Танк. музика, 19.05 Пісеньки, БУДАПЕШТ 17.00, 21.40, 22.40 Ріжномовні комунікати, 17.10 Скрипка, ВІДЕНЬ 20.15 Весела словно-муз. авд., 22.30 Камеральні твори Шумана, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.15 Легка музика, 21.00 Шуберт: Недокінчена симфонія г-моль, 22.20 Форт., ЛЯЙПЦІГ 20.15 Моцартові твори, МІЛЯНО 21.00 Оперетковий вечір, МІНХЕН 21.20 Бетовен, ПРАГА 21.10 Популярна чеська музика, РАДІО ПАРІ 18.15 Архитвори давньої хор. музики, 22.30 Розр. авд., РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Легка музика, 21.30 Симф. концерт, СОФІЯ 18.00 Танк. музика, 19.15 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, 22.00 Танк. музика.

Субота, 29. липня 1939.

БЕРЛІН 20.15 Хор, військ. орх., БІЛГОРОД 20.00 Дута орх., 21.10 Нар. пісеньки, 22.15 Легка музика, БУДАПЕШТ 16.45, 21.40, 22.40 Ріжномовні комунікати, 17.10 Скрипка, 18.00 Мадяр. пісні, 19.25 Популяр. симф. концерт, 21.05 Танк. музика, 22.10 Циг. орх., ВІДЕНЬ 15.30 Нар. пісеньки, 19.00 Вес. авд., 20.15 Фрагменти з оп. Легара, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Народна і розр. музика, 20.15 Оп. музика, КОПЕНГАГЕН 22.20 Фрагм. з улюблених оперет, ЛЮБЛЯНА 21.00 „Сибір" оп. Джордана, МІЛЯНО 17.15 Нові платівки, 21.00 Концерт на органах, 22.30 Комер. орх., 23.10 Легка і танк. музика, РАДІО ПАРІ 19.30 Форт., 20.30 Симф. концерт, 22.30 Оп. муз., РИГА 19.05 Романтична муз., РИМ 20.30 Смичк. орх., 22.30 Скрипка, СОФІЯ 18.00 Нар. музика, 19.00 Вок. концерт, 20.50, 21.25 Легка муз., СОТЕН 20.00 „Чародійний флет оп. Моцарта.

Неділя, 30. липня 1939.

БЕРЛІН 9.00 Шубертова Симфонія, 10.00 Форт., 20.15 Великий розр. вечір, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісеньки, БРАТИСЛАВА 15.30 Пісеньки, 22.00 Циг. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Мад. пісні, 15.45 Дута орх., 18.50 Популярний симф. концерт, 20.00 Ріжномовні комунікати, 22.00 Танк. музика, ВІДЕНЬ 20.15 Великий розр. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.15 Військ. орх., 22.30 Бах, Вівальді, ДРОЙТВІЧ 18.30 Форт. ресітал Егона Петрі, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.10 Мандоліна, банджо, ЛІЛЬ 20.30 Легка музика, МІЛЯНО 17.30 Симф. концерт, 22.30 Скрипка, ОСЛЬО 18.30 Спів, 19.25 Танкова музика, ПРАГА 19.15 Чеські пісеньки, розр. концерт, РАДІО ПАРІ 18.15 Театр, 20.15 Півньки, 21.00 „Орфей" оп. Глюка, РИМ 17.00 Мельодія і ритм, 20.55 „Кармен" оп. Бізета, СОФІЯ 19.00 21.25 Легка і танк. музика, 20.00 Вок. концерт, 20.50 Оперетова музика.

Біржа

Львів, 27. липня 1939.

ГРОШІ

Бельги бельг. 90·25—90·72, Доляри америк. 5.30·50—5.33·00, Доляри канад. 5.29·00—5.31·50. Фльор. год. 284·20—285·91 Франки франц. 14·14—14·15, Франки шв. 119·55—120·35. Фунти англ. 24·83—24·99, Гульд. гдан. 99·75—100·25 Кор. данськ. 110·85—111·53, Корони норв. 124·70—125·52 Корони шведські 127·95—128·77, Ліри іт. 17·90—18·20, Марки фінляндські 10·75—11·02, Марки нім. срібні 86·00.

Акції.

Банк Польський 17·25, Цукор 36·50—36·50, Вугіль 33·25—33·25, Ліпьпоп 79·00—79·00 Моджеїв 17·75—17·75, Островець 78·00—78·00, Стараховичі 47·00—47·50, Жирардів 45·00—45·50, Габербуш 57·50—57·50
Тенденція вдержана.

Папери.

4 і пів внутрішня 60·50, 3 інвестиційна 1 ем. 75·00, серія 77·00—00·00. 2 ем. 74·00 серія 76·00—80·50, 5 конверсійна 65·62 5 залізнича 61·00—59·00, 4 прем. дол. 39·50 4 консолідаційна 61·00—60·50.
Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 27. липня 1939.

За 1 кг. масла дес. бльок. без оп.	2·85
За 1 кг. масла дес. бочк. з опак.	2·90
За 1 кг. масла експ. з оп. дає зачет	2·90
1 л. молока	0·15
1 кг. яєць	1·06

Тенденція на масло і молоко вдержана, а на яйця знижкова.

КУПНО-ПРОДАЖ

МЕШКАННЯ

ГОЛОШЕННЯ

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенєві шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,25
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденції по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. С-ки „Діло", Львів, Ринок 10.